

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 «
Pe o lună . 2-40 «

Nrul de Duminecă:

Pe un an . . 5 Cor.
Pentru România și
America . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțămite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu să în-
putoză.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Presă maghiară.

Cetim și recetim de ani întregi și cu-
vinte nu avem să ne mirăm îndeajuns.
Vai, presa maghiară rămâne aceeași. Viața
trece și lumea se schimbă, numai în labo-
ratoarele gazetelor ungurești se operează cu
aceleași arme medievale, cu aceleași mijloace
brutale de a combate pe adversari și cu
aceeași primitivitate a violenței fără frâu.

Tanțoși, provocători, orbiți de patimi și
de răutate, gazetarii unguri și-au făcut o mi-
siune specială a trata problema naționalită-
ților din Ungaria cu cea mai cumplită lipsă
de iubire a adevărului. Realitatea o falsifică
cu consecvență și îndrăzneală; istoria ne-o
calomniază; însușirile și drepturile ni le tă-
găduesc cu ultima consecvență. Iar tonul în
care ni se vorbește este atât de cinic și de
fără măsură, încât atinge nivelul exaltării.

Și când te gândești, această presă ma-
ghiară ar avea o sfântă misiune. Datoria ei
ar fi, ca, păstrându-și toată gelozia pentru
neamul pe care și-l servește cu drept cu-
vânt, să contribuie la mulcomirea spiritelor
din țară, la nivelarea atâtor deosebiri și pră-
pastii. O presă, care își iubește țara și nea-
mul, va căuta pururea să serviască ideea de
pace și de consolidare internă și nu va a-
runca în populația nemaghiară sămânța urii
și spiritul de vrajbă. O presă, care pretinde
să stea la nivelul culturii moderne, ar tre-
bui să-și potolească pasiunea chinuitoare,
să-și subțieze deprinderile și caracterul săl-
batec al pornirilor și râvelor fără temeii.
Nu în contra noastră, ci cu noi împreună,

cu presa naționalităților, ar trebui să des-
volte activitate gazetele ungurești și să ne
sprijinească în bunele noastre tendințe, de
a îndupleca în sfârșit pe factorii atotputer-
nicii, să dea odată liniștea meritată acestei
țări.

Dar ele urlă înainte fără stavilă, agită gu-
vernul și opinia publică împotriva noastră.
Și procuror nu se găsește să aplice măcar
odată legea care pedepsește ațâțarea la ură
între neamuri.

Da, e sigur, că dacă prăpastia între noi
și Maghiari este atât de mare, presa ma-
ghiară poartă vina cardinală.

Iată și ultima producție a acestei institu-
țiuni destructive. Ceeace scrie «Pesti Hirlap»,
despre chestiunea românească este una din
cele mai brutale elucubrațiuni ce se poate
scrie. Oamenii aceștia scriu cu barda, sau
cu focuș-ul și nu cu condeiul și cu mințea
minților luminate. În isbucnirile lor este ceva
din instinctul omului incult, fără orientări
serioase și fără conștiința întregă. Mai în-
tâi deschide vorba batjocorindu-ne numele
de «Valah», ca în vremea iobăgiei, pe care
noi o știam demult înmormântată. Pe urmă
pronunță verdictul de exterminare a Româ-
nilor din Ungaria; renoiește legenda nebună
de odinioară cu Dacoromânia; și precon-
sează o persecuție consecventă, culturală și
economică, a Românilor și o desnaționali-
zare a lor pe calea restrângerii drepturilor
politice, pe cum și cu ajutorul coloniză-
rilor.

Culmea este însă sfârșitul articolului. O-
fensând mai întâi Regatul român, despre
care zice că mai nainte ar fi fost un «voi-
vodat de țigani», atacă îndeosebi tendințele
pretinse ale României de a-și permite să dea
ocrotire aspirațiilor Românilor din Unnga-
ria și a interveni chiar pentru asta.

»Ve inii noștri dușmani, — încheie »Pesti
Hirlap« — ne ațâță pe proprii noștri lo-
cultori valahi și îi mituește ca să aprindă
deasupra Ugurilor coperișul casei. Iar noi
vedem că arde coperișul cu vâlvătaie și în
loc să ne apucăm să-l stângem și să
ucidem pe cei ce au dat foc, recurgem
prin intervenții pe lângă cei din România
ca să ne ajute ei de-acolo la potolirea fo-
cului. Puțină înțelepciune conduce Unnga-
ria!...«

Acesta este zilnicul ton al gazetelor ma-
ghiare împotriva noastră: insulte și ame-
nintări și agitație fără margini a societății
ungurești în potruiva celei românești. »Pesti
Hirlap«, ca cea mai desechilibrată, o face
încalte cu vârf și îndeamnă pe cetitorii săi
indirect să ne ucidă direct, ca pe niște tă-
ciunari.

Așa dar, tot noi, Românii, incendiari și
tulburători, noi, cari pentru o virgulă, ne-
pusă la locul ei în scrisul nostru, sântem
târâți în beciurile Seghedinului! Așa dar tot
gazetele noastre agită, iar cele ungurești
pot, în voie bună, să îndemne la revoltă
împotriva noastră! Haide, fie și așa deo-
camdată. Se vor stabili ele responsabilitățile
vre-odată!

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

Clopotul lui Nicoară*).

— Din carnetul unui leșan. —

De D. Anghel.

Ce stranii glasuri au clopotele tale oraș tăcut,
și ce triste plâng uneori în turnuri, mai cu
seamă în amurgurile de iarnă când zăpada po-
tolește sgomotele. Fiecare turn al tău spune o
poveste și notele grele prelinsse pe obrazul
aramii cad de pe marginea clopotelor ca niște
lacrimi dint'un suflet prea plin. Ziduri, fântâni
și clopotniți, mărturii străvechi cruțate de vreme,
câte nu știți voi.

Voevozii ce v'au durat spre lauda Domnului
ori spre iertarea păcatelor, nu mai sânt acum,
de mult, de cât un nume stins de sub un leat
uitat, și voi stăruiți încă și povestiți în graiul
vostru neînțeleș, căci neînțeleș e graiul apelor
ce curge din gura fântânilor, precum neînțeleș e
și acela al clopotelor ce sună în turnuri pentru
cine nu știe să audă...

Să nu plecăm dar urechea și să ascultăm spo-
vedaniile lor, căci zăpezele, ploile și anii mulți
dărimă cu vremea, pune ca un deget pe gura
clopotelor, aba e din cale cursul apelor și amu-
țește graiul fântânilor,

Deasupra ta orașule tăcut, peste mulțimea co-
perșurilor sub adăpostul cărora lumea se pre-
schimbă mereu, gurile de aramă în fiecare dimi-

neață și în fiecare amurg urmează să-și spună
litanile lor, să cânte și să-și împrăstie ploaia de
note sonore...

Și eu, în amurgitul acesta violet, cu fața li-
pită de geamuri, le ascult din casa noastră
veche. Sub gugiurile de zăpadă, clopotnițele bă-
trâni biserici Barnovski se înalță ca din vechi
vremuri. Un stol negru de corbi se lasă acum
și crucile-i strimbe se acopăr și albul zăpezei
dispare, și turnurile par acoperite ca de niște
negre comănacuri.

Dar de odată o vibrație a pornit și vechiul
verset scris pe dunga clopotelor a început să
ăue prelung: Auzi-mă Doamne, auzi-mă
Doamne...

Aceiaș refren răsună și dimineața și seara,
speie ca acum un stol de corbi ce se ridică
și bate din aripi, se împrăstie în ceruri mari și
apoi amuțește și nimeni nu știe ce spune.

Dară ele spun de o veche durere, și în sune-
tul lor pentru mine învie o tristă legendă. Ora-
șul de acum cu casele lui mari de piatră, cu ar-
borii ce-și întind ramurile peste zăplazuri, cu
străzile lui asfaltate, cu întreaga lume a lui de
acum se întunecă. Ca un joc de cărți clădit de
un copil casele se năruie și cât ține Belicul un
oraș vechi se clădește, cu case joase de lemn,
cu parmacicuri și ceardacuri mari. Străzile pie-
truite se fac poduri de lemn ce huruie la fiecare
tropot de cal, vârtejuri de praf se ridică și joacă,
și o curte domnească împrejmuită cu zid în care
bat apale Bahluiului revărsat, se clădește în
fund. Grămezi de rumi arse de foc staruiesc ici
și colo... Și în fața caselor noastre de acum, în-
tr'un loc viran clădirea unui vechi locaș împ ej-

muț de schele. Blocuri de piatră mari, cu ara-
bescuri și ciubucuri cioplite pe ele, sgomote de
dălți și ciocane ce cad cadentat și peste toate
un nou de praf alb ce se ridică și joacă în bă-
taia vântului. O lume întreagă de meșeri forțată
de ici colo și sub harapnicul pristavilor, neagra
turmă de robi urcă și coboară șchelele, cu roșul
cărămizilor în spate, ori cu moluzul ce-l împră-
ție după ei.

Și clopotele spun că prin locurile aceste cu
casele netrainic z-dite, unde viața grabnică s'a
acuiat la întâmplare, când sântul locaș era a-
proape gata din temelii până în clopotniți, și
schelele mai stăteau înă pentru urcarea copo-
telor în turnuri, a venit într-o zi și Barnovski
Vodă, cu alaiul lui să-l vadă.

Arnăuții au pornit înainte în goana cailor, îm-
prăștiind mulțim-a, tarabele de negustori s'au
închis ca de frica turcilor, podurile de lemn au
sunat lung, și apoi rădvanele au trecut.

Dălți și ciocane au tăcut ca prin farmec, lă-
sând să se aștearnă norul de praf alb, și hat-
manul Nicoară căruia i-se dăduse pe seamă clă-
direa sfântului locaș sta acum cu Vodă sub par-
macicul de piatră dela intrare și pun la cale ce
zugrăveli trebuie alese, ce haine trebuie să îm-
brace pentru a rămânea drept pomenire în înfă-
țișarea lor mândră de ctitori.

Afară ca și în ceasul acesta, o umbră vlonie
de amurg începuse să învinețească depărările și
o lună de vlonă se lăsase din înălțimi. Și cum
d-la o vreme gurile lor amuțiseră, căci sânt a-
nuonul ceasului ce te învăluiesc cu melancolia
lor și cărora numai tăcerea li se cade, de undeva

*) Din volumul Fantome care va apăre în curind

Aminarea procesului părintelui Constantin Lucaciu. Azi era să se fie la tribunalul din Sătmăr procesul de agitație contra părintelui Lucaciu. În ultimul moment i s'a înmănat însă părintelui o telegramă din partea președintelui tribunalului prin care, s'aducea la cunoștință fără a se spune motivele, că procesul s'a aminat.

Impăcarea noastră cu Ungurii. Guvernul unguresc grăbește să «lămuriască» opinia publică a țării asupra tratativelor de pace ce s'au urmat cu Românii. Oficiul «Politische Correspondenz» din Viena publică un comunicat primit din Budapesta, fără îndoială din cercurile guvernului unguresc, în care guvernul profită de războiul nostru și prezintă toată acțiunea de împăcare, așa cum lui îi convine...

De o îndrăzneală rară e sfârșitul acestui comunicat, în care se spune că Românii fac rău «continuând să compromită Ungaria în fața străinătății prin știri neadevărate (!!) despre atrocitățile administrative, cari nu s'au întâmplat nicăieri».

Ator itățile administrative nu s'au întâmplat nici odată... Iată întreg comunicatul:

«Fără cu diferite zvonuri, cari odată anunță că negocierile începute de guvern cu naționalitățile din Ungaria s'au zădărnicit, altă dată conțin alte afirmări neexacte despre starea acțiunii, trebuie stabilit înainte de toate că ar fi o mare rălație dacă s'ar presupune că guvernul negociază cu cetățenii unguri de altă limbă dela putere la putere. Guvernul nu negociază cu cetățenii săi proprii, ci le examinează doleanțele și se silitește a le satisface dorințele legitime. Pe baza aceasta se desfășură acțiunea guvernului ungar, care manifestă cea mai mare bunăvoință față cu cetățenii de altă limbă ai țării și se găsește, în această privință, în perfectă armonie cu persoanele conducătoare din partidul rațional al muncii. Guvernul este dispus să examineze cu bunăvoință doleanțele cetățenilor unguri aparținători tuturor națiunilor, și, întru cât acestea se vor dovedi justificate, să aducă și îndreptare.

Dar dacă e ca acțiunea guvernului să aibă un succes, trebuie ca și naționalitățile din Ungaria să se pună pe bază legală și să nu se gireze ca individualități politice și constituționale separate, ci să caute remediul doleanțelor lor în cadrul administrației statului ungar.

din infinit par'că, dulce ca o lacrimă, un sunet argintiu căzu trezind reveria lor.

Uimit își ridică ochii Voevodul și căutând de unde vine sunetul, deodată înaintea lui, pe culmea dealului, înegrit de păduri, a Tătărașului, văzu nălucind o bisericuță albă făcută ca dintr'o bucată de marmoră. Deasupra turnului înfiglat crucea aduna ultimile raze, și lămurit acum, gura nouă a clopotului, una după alta își trimitea notele arginții.

O umbră trecu pe fața hatmanului, și dacă l'a întrebat Voevodul cine a clădit biserica acia minunată în mijlocul singurătăților, a căzut Niccoară în genunchi și a mărturisit Voevodului, că din prisosul de piatră și de lemne, ca din fărâmurile cari cad din masa bogatului, a adunat și el ca unul mult păcătos ce era și a făcut laudă Domnului...

Și clopotele în tânguirea lor mai spun că Bar-novschi Vodă atunci strașnic mâniat a dat poruncă să ridice pe hatman și să-l zidească de viu în turnul bisericii lui. Zădarnic a căzut în genunchi bătrînul hatman, fîngându-și mâinile, zădarnic a cerut îndurarea fratelui său de arme, căci îndurare n'a aflat.

Casă de hodină și-ai făcut pentru ciolanele tale, cată și te hodinește acum, i-a zis Vodă și a plecat cu alaiul lui, uitând și de întâmplarea asta ca de multe altele.

Dar în ceasurile de seară, în ceasurile acelea viorii, când liniștea divină coboară din înălțimi, în ceasurile acelea când gura fără de voie tace lăsând liniștea să vorbească, nota aceia arginție,

Naționalitățile trebuie să mai înțelegă în cele din urmă, că continua lor migrire către zădărnice străine și permanentul lor apel la ajutor străin, mai mult strică decât folosește cauzei lor. Trebuie să ajungă la convergența, că rapoartele neadevărate ale ziariștilor călători din străinătate nu le sînt de nici un folos, ci din contră, mereu încarcă atmosfera cu otrăvă nouă și astfel îngreunează numai lucrarea împăcătoare.

Dacă naționalitățile Ungariei vor înțelege aceasta și și vor crol purtarea după acest principiu, își vor servi cauza cu mult mai bine decât contând să compromită Ungaria în fața străinătății prin știri neadevărate despre «atrocitățile» administrației, cari nu s'au întâmplat nici odată.

Programul de muncă al camerii. După toate semnele, în ședința de azi se va încheia și discuția pe paragrafi asupra codului civil, așa că Sâmbătă se va putea intra în discuția proiectului de indemnizare. S'au anunțat la cuvânt în primul rînd șefii celor două partide independiste și se prevede o discuție mai aprină decât cele de până acum. Probabil însă că discuția să dureze mai mult de două săptămâni și ca să i vie rîndul, încă în cursul acestui an, și proiectului de prelungire a privilegiului băncii austro-ungare.

În ședința de ieri s'au adăugat cu o tufală vertiginosă nu mai puțin decât 300 de paragrafi din codul civil. În cursul discuției, de juratul Mihall a cerut din nou ca cheitulele interpretărilor și ale traducerii documentelor scrise în limbi nemaghiare să le suporte tezaurul public.

Budapesta, 25 Noevre. În ședința de azi s'a urmat cu aceeași repejune discuția pe paragrafi ca și în ședința de ieri. Discuția a devenit mai animată numai la paragraful 644, care, contrar legilor de până aici, asigură în procesele de divorț dreptul de ingerență și de apel procurorului. La dorința mai multor deputați și cu învoirea ministrului Székely paragraful s'a modificat așa, că procurorul nu va exercita decât dreptul *controlului* în procesele de divorț. Aceasta modificare se poate considera drept un succes al partidului clerical, care a voit să ferească taina căsătoriei de o nouă ingerență profană.

auzită atunci în amurg, dulce ca o lacrimă picură din nou. Vântul i-o aducea ori închipuirea auzului însăși, nu se știe. Sunetul însă căătoare, dulce ca o lacrimă venea pătrunzînd pretutindeni. Ca un glas sfâșietor ce imolă îndurare venea sunetul și-o remuscare neînțeleasă se furisă fără de voie în inima Voevodului. Îndurare cerea glasul acela, necontent strabătînd printre ziduri și înfruntînd departările.

Și chemând atunci Vodă pe noul hatman porunci să dărîme clopotul din turn. Dar gura ce are de spus un adevăr nu amuțește nicotă, zădarnic o astupi, limbă de clopot sau altă, zădarnic o smulgi, căci sunetul pornit călătorește. Got a rămas turnul și vădov de clopot în bisericuța albă de pe dealul Tătărașilor, dar nota aceia arginție, limpede ca o lacrimă de rouă se trezia în fiecare seară în văzduh și revenea să ceară îndurare.

Și întristat de atunci Voevodul a deschis cealovele bisericesti, căutând să și afle alinarea în ele. Cînta ritmul psalmilor în sufletul lui gol, cîntau psalmii ritm și altădată pe harfă de mână lui David, și ca un alt Saul se mai liniștea par'că.

Și de aceia cîntă a fost să-și dea duhul, legendele spun că a lăsat cu limbă de moarte să se scrie în clopotele mănăstirii lui veșetui care cîntă de atunci în fiecare dimineată și în fiecare seară, când turnurile bisericilor străvechului Iași se tîezesc, versetul întri tatului psalm: Doamne strigat-am cătră tine: Auzi-mă Doamne...

Situația în Croația. Un comunicat apărut în «Narodne Novine» anunță că banul Tomasić s'ar fi declarat învoit cu convocarea imediată a saborului, în cazul dacă croația ar da garanții că va alege fără amînire pe cei 40 de reprezentanți ai saborului în camera ungară, și dacă ar vota proiectul indemnității necesare pentru restul acestui an. Deputații coalțiioniști însă au refuzat propozițiile banului, pe motiv că atitudinea lui față cu guvernul ungar dă încă de băuit.

Opoziția ungurească. Divergențele dintre cele două partide independiste, deparie de a se aplană în vechea unei acțiuni parlamentare comune, devin tot mai grave și par a zădărnici pentru multă vreme ralierea opoziției maghiare. Așa în conferința de ieri a partidului jushist, cunoscutul șef al de odinioară al baronului Báffy, Hock a rostit o adevărată filipică la adresa contelui Apponyi și a lui Kossuth, pe cari l'a făcut răspunzător pentru înfrîngerea îndurată de opoziție la «legeri». Și nu s'a găsit în întreg partidul un singur om, care să l'a apărarea foștilor idoli coalțiioniști, erac a stărnit un dureros resentiment în partidul lui Kossuth.

Din a fel partidele opoziționiste sînt sfășiate de multe curente antagoniste și un punct de vedere unitar nu se poate cristaliza în sânul lor nici chiar ce privește chestiunile cele mai cardinale, cum sînt reforma electorală și privilegiul băncii comune. În ședința de ieri a partidului jushist de pildă, deputatul Györfy Gyula s'a declarat în mod categoric împotriva votului universal și părerile lui n'au provocat decât o desaprobară parțială. S'a dovedit astfel încă o dată duplicitatea acestui partid, care nu se deosebesc în nimic de celelalte partide ungurești, când e vorba de a reforma în mod serios stările anacronice din Ungaria.

Tot în ședința de ieri a partidului s'a dat pe față în mod și mai vădit antagonismul de convingeri, când același Hock a detestat faptul că unii din membrii partidului fac parte din așa zisul Clubul Reformat, o întovășire politică în interesul reformelor democratice, între cari votul universal la 100 de fronte. Autoritatea de șef a lui Jusht mai menține încă în afară unitatea de partid, e nelindois însă că un partid atât de puțin consolidat nu va fi în stare să desvorte în cameră energia necesară pentru a-și recuceri popularitatea.

Sporirea poporului românesc.

III*).

București, 11/24 Noevre.

Iată una dintre grijile cele mai de seamă și mai de căpetenie.

Încetineala cu care sporește poporul nostru în toate ținuturile, unde l'întîmîm, nu trebuie să ne pună cu sîrguința pe gânduri?

La poporul francez, care și el pătînea de încetineala sporirii, ba în unele părți chiar de descreștere, frunții lui de seamă, îngrijat, și chiar îngrozit de aceasta tristă și dureroasă înfățișare, au arătat felurite măsuri cu cari să se ajute la sporire.

Cred că nu mai putem întîrzia, să luăm și noi măsuri potrivite nouă, măsuri cari să stîrpească priinile, ce stînjenesc sporirea neamului nostru românesc de pretutindeni.

Să ne fie îngăduit să arătăm astăzi unele dintre ele.

Una dintre cele mai dintâi măsuri este *înfîințirea de școli satești practice și cu deosebire naționale.*

Incredințați că numai printr'o școală practică se poate alcațui o tinerime pregătită pentru viața adevărată de acum, că numai o bună întocmire a unei astfel de școli, mai ales în spirit național, potrivit caracterului

* Vezi «Tribuna» numerele 224, 233.

și firei noastre, poate stârpi pornirile rele, că tot numai prin școală practică ne putem asigura trăinicia ca individualitate națională și că iarăș și iarăș școala practică ne poate scăpa de sărăcia minții, — nu ne rămâne decât să ne punem pe lucru cu bărbăție și cu tragere de inimă.

Școala aceasta pregătind pe tinerii noștri urmași pentru lupta pentru viață, adică făcându-i în stare să se descurce singuri, să fie piept chiar și inșilor mai bine înzestrați ai altor neamuri, — va face ca simțemintele înălțătoare, grija pentru sine și pentru neam, să prindă rădăcini tot mai adânci în sufletul școlărilor, înduioșându-le inima pentru tot ce privește viața și vrednicia națională.

Școala e *poporul în alcătuire*, prin urmare numai acele cunoștințe trebuie să se predea acolo, cari pot fi folosite în viața practică, făcând din școlari cetățeni, cari vor ști să-și croiască o soartă mai bună prin muncă și cumpătare, să înfrunte fără frică concurența străină, să-și apere sănătatea, limba, legea și căminul.

Cunoștințele primite în școală numai întru atâta au valoare, întrucât ele pot fi folosite în viața practică, deoarece omul doar trebuie să învețe pentru a-și ușura traiul.

Iată de ce se înțelege de sine, că însemnătatea școlilor practice ni-se impune ca ca cea dintâi.

În aceste școli se nasc schintele dătătoare de lumină în toate privințele, fiindcă în frageda tinerețe mintea copilului e mai dornică de cunoștințe noi, mai lesne de încredințat deci mai primitoare. La omul în vrsta bărbăției, fiind foarte copleșit de credințe vătămătoare, pline de deșertăciuni, e greu să-i mai rupi păienjenșul întunecării judecății sale.

Ar fi bine, dacă am avea un serviciu medical bine întocmit pentru paza sănătății noastre, dar fiindcă o să se mai verse multe lacrimi, până să ajungem la așa o deplinătate, este foarte nimerit ca învățătorul și preotul, ca oameni cu vază'n saf, să poarte ei grijă de paza sănătății la sate, cu atât mai mult, cu cât se tot zice că unul ar fi părintele luminii, iar celalalt părintele sufletesc al poporului.

Dar ca să poată învățătorul și preotul povățui copiii și vârstnicii despre însănătoșirea satelor, dându-le cel puțin sfaturile mai de frunte pentru paza față de boale, ceace de altfel ar fi o sarcină omenească și creștinească, trebuie să li-se întregască învățământul, adăugându-se și studiul medicinei și al igienei.

Să se facă deci această întregire și cât mai repede, căci nu trebuie decât puțină voință și bunăvoință și ușor se poate face.

Nu vedeți că poporul care se crede alesul lui Dumnezeu, poporul rătăcitor jidănesc, a recunoscut de mult folosul celor are, că rabinii lui se pricep și în cele doctorești?! Cele mai multe sfaturi în privința aceasta le cere rabinilor, oameni cu multă carte și cu mare trecere la el. Doctorii lui

trupești și sufletești sânt mai întâi de toate ei, pe când la noi babele și vrăjitoarele.

Și dacă poate acest popor fără țară și vântură țară să aibă așa oameni folositori lui, de ce n'am avea și noi poporul românesc, care avem moșia noastră din moși strămoși, care ne am apărat și păstrat țara cu mii de jertfe și cu sângele nostru, curgând șiroaie?

Să nu mai trăgănim nimic, căci cauza de viață a neamului nostru numai poate răbda nici cea mai mică întârziere!

Dela sat, trebuie să începă reînvierea noastră, de aici trebuie să începem îndreptarea stării noastre subrede. Aceasta însă atârnă de împreunarea muncii învățătorului cu cea a preotului, ajutându-se unul pe altul, mergând mână în mână, — și de cinstea, ce și-o dsu unul altuia. Prin urmare, e de lipsă să căutăm ca acolo unde sânt învrăjbiți — ce vorbă dureroasă, — să-i împăcăm spre binele și al lor și al amărîtului nostru popor.

Dar n'ajung numai amintitele măsuri pentru sporirea poporului nostru prin înlăturarea sărăciei minții.

Poporul nostru, fiind un popor de plugari, cum părăsește școala, iute uită cartea, din pricina muncii sale prea trupești. De aceea trebuie să ne îngrijim și de creșterea lui în afară din școală, înființând școli practice sătești și pentru oamenii în vîrstă, cum sânt spre pildă în Danemarca; apoi o rețea deasă de biblioteci, cu cărți scrise pentru nevoile lui și pe înțelesul tuturor; să îmbogățim dragostea de pe vremuri față de șezători, dar șezători culturale; să răspândim puternic cinematografele instructoare; Asociația pentru limba românească și literatura poporului românesc cu despărțimintele ei, Liga cu secțiile ei să nu se oprească nici o clipă din calea începută cu dragoste pentru popor, să înființeze sau să îndemne la înființarea de însoțiri cooperative culturale. Învățătorii și oamenii pricepuți de bună voie să fie conferințe dese practice, iar preoții, predici mai mult în legătură cu viața practică, căci conferințele și prediciile din Crăciun în Paști, sânt o muncă zadarnică. Ca să desrădăcinezi un rău și să sădești ceva bun, trebuie o muncă stăruitoare și nedespărțită.

Să ne înarmăm cu ea! Dar mai cu seamă să se înarmeze cu ea tinerimea noastră studiosă, care vara în vacanță are destulă vreme să cutriere satele dealungul și latul, dându-se chiar ajutoare bănești la nevoie, ca să-și poată îndeplini cu sfințenie și cu folos datoria de adevărați fii ai poporului nostru.

Trăian V. Țăranu.

Adunarea națională a Românilor bucovineni.

Cernăuți, 22 Noevre.

Ieri a avut loc în sala »Armoniei« din palatul național, adunarea națională, convocată cu scopul de a se face alegerea definitivă a comitetului executiv al partidului național și a se elabora un program conținând cererile Românilor pe terenul politic, economic și social. Și statutele partidului, elaborate de către comitetul provizor, urmau să fie revăzute și aprobate.

Tocmai acum când o nouă sciziune în lagărul Românilor amenință cu consecințele funeste, adunarea națională e binevenită, pentru a se afirma nevoia de o putere unitară la realizarea problemelor vitale pentru poporul român.

»Lupta dintre frați trebuie evitată și e o datorie imperioasă să ținem piept dușmanilor noștri etnici«, aceste cuvinte se aud adesea din gura păturei inteligente. Vedem însă că cea mai mică divergență de opinii, datorită temperamentului vioi al Românilor bucovineni, e în stare să aducă cu sine o dizidență în partid.

Demisiunea șefului partidului dl Iancu cavalier de Fiondor, se datorește fără îndoială luptei inaugurată la Suceava în contra dirigenței partidului. Cu toate că adunarea de astăzi nu avusese pe ordinea zilei această chestiune, totuși oratorii nu s'au putut abține de a face aluzie la atitudinea grupărei din Suceava și s'a accentuat că tactica acestei grupări poate fi numai dăunătoare intereselor vitale ale Românilor.

D-ru *Aurel cavalier de Onciul* deschide adunarea, salută pe cei prezenți, — exclusiv delegați ai tuturor comunelor românești, — și face o privire retrospectivă asupra evoluțiunii politice din țară, începând dela vremurile cele mai reacționare și până în timpul de față, când conștiința de sine a populațiunii noastre sătești a îngropat vechiul sistem. Azi nu mai depindem de voința puternicilor dela guvern și trebuie să știm a face uz de drepturile noastre, câștigate numai în urma unor lupte titanice. Statistica alcătuită cu ocazia facerei cadastrului național e cât se poate de îmbucurătoare; avem în țară 66 de mii de alegători români și ne prezintăm astfel ca o majoritate zdrobitoare față de Ruteni, cari odioasă, bucurându-se de favoarea cercurilor diriguitoare, abuzau de mijloace condamnabile la facerea recensământului, reușind astfel să falsifice adevărul istoric în folosul lor. Cu ajutorul funcționarilor »Imparțiali« din trecut, Rutenii se puteau fali că numărul lor în »dulcea Bucovină« întrece pe acel al Românilor.

Oratorul arată apoi scopul adunării, după care dă cuvântul d-lui profesor Tofan, care propune votarea statutelor partidului național. Statutele se primesc unanim.

Dl Aurel cavalier de Onciul comunică adunării că bărbatul integru care fusese chemat să poarte steagul național a demisionat din această demnitate, adresându-i următoarea scrisoare:

Stimate d-le vice președinte,

»Discordia și lupta între frați, cari au cauzat neamului nostru în Bucovina în ultimul deceniu multe și dureroase scăderi, consumând cu desăvârșire puterile Românilor și rezistența lor contra desnaționalizării, încep din nou a se încuibă în rîndurile națiunii noastre.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Eliz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Dési Mór

CLUJ—KOLOSVAR, str. Szentegyháza nr. 6.

vopsitor și curățitor chimic
de haine

Fabrica: str. Sörház nr. 1.

Vopsește și curățește după sistemul școale de specialitate din Germania!

Specialist în vopsirea hainelor de doliu.

!! Dési vopsește, curățește !!

În fața acestor împrejurări de tot triste, îmi este peste putință să răspund pentru viitorul neamului românesc în Bucovina și trebuie, cu încredințată, să mă retrag de la conducerea partidului național.

Publicând această hotărâre totodată în foaia partidului, vă rog să binevoiți a o lua în mod potrivit la cunoștință.

Cu deosebită stimă,
Dr. Iancu Flondor, m. p.

Dl Onciul dă citire unei alie scrisori și unei telegramme din partea dlui Flondor, din care reiese că persistă în delizuirea lustră și nu va accepta din nou mandatul de președinte.

Citirea scrisorilor dlui Flondor a produs o consternare adâncă. Adunarea a recunoscut că poporul român nu poate renunța totmai acum, în vremuri de grea comoară, la serviciile șefului și la *reales cu mare însufățire*. Rămâne de așteptat răspunsul șefului, dacă se va conforma cererii unanime a adunării.

S'a procedat apoi la alegerea comitetului executiv al partidului. Următorii bărbați au fost proclamați aleși:

Vicepreședinți: Dr. Aurel cav. de Onciul, Dionisie cav. de Bejan

Secretari: Dirimedont Popovici și Mihail Chisanovici.

Membrii: Ipolit Călinescu, Modest Scalat, Emilian Isopescu, Gheorghe Voicu.

Dl Onciul își dezvoltă apoi referatul asupra programului partidului național:

Politica este meșteșugul de a griji de binele unei obști de oameni. Astfel de obști sunt la noi: comuna, țara, împărăția, întregul neam, între obștile acestea, cea mai puternică e găvâră, — legătura „anghelului” — o are neamul. De aceea politica noastră trebuie să poartă grija mai întâi de binele neamului, adică să fie națională, și anume în toate obștile, atât în comună, cât în țară și împărăție.

Grija binele obștesc în comună, țară și împărăție, era mai înainte lăsată pe mâna împăratului și a slujbașilor săi.

Drepturile constituționale datează la noi de 50 ani. La noi însă drepturile acestea au rămas nu mai pe hârtie, din cauza relei rândueli la alegeri, care prin votarea în mod indirect, prin delegați (valman), pe față, la prefectură dedea puțință slujbașilor împărătești, să pue în cărca poporului ca deputați, niște unelte de ale lor.

În cele din urmă am izbutit prin schimbarea modului la alegerile în comună, dietă și parlament, făcută în anii din urmă. Să înlăturăm stăpânirea slujbașilor și să ne facem înșiși stăpâni pe soarta noastră.

Voină să grijim de binele obștesc al neamului, n'avem deci decât să grijim de îndestularea trebuilor economice și culturale ale oamenilor de neamul nostru.

Economia Românilor este întemeiată mai ales pe lucrul pământului; 98 la sută sunt gospodari iar gospodarii lor le trebuie: ogor, pășune, pădure.

Ogorul de astăzi numai e îndestulător. Poporul n'a înmuștat, iar mărimea ogorului a rămas aceeași. Din cauza aceasta, pământul s'a îmbucățit, astfel că 40 la sută din gospodarii noștri au mai puțin de jumătate de fa. De vom să ne săracăcească cu totul, trebuie să le mărim ogorul. Acesta nu e puțință, decât cumăărându-se și parcelându-se moși boierești, îndeosebi fondului. Sore a înlesni aceasta am făcut în dieta treută legea moșilor pe rente. Trebuie să stăruim din răpuțeri, ca legea aceasta să se pue odată în aplicare.

Pășunea de azi așșderea nu mai ajunge pentru prăstia vitelor. Îndeosebi fondul religios — proprietarul de căpetenie al pășunelor — a strimțorit poenele, sămănându-le cu păduri, de nu mai au hrană vitelor. Trebuie să îngrijit de a se pune stăvila stămătorii pășunilor și să îndrumăm chiar lărgirea lor.

Gospodarii români au lipsă simțitoare de pădure. La vremea sa s'au dat păduri al-stul de mari unor tovarășii de țărani; dară ele nu mai ajung pentru că au trecut în mare parte în mâni străine, și se pot folosi numai de puținii oameni îndreptățiți. Prin o lege trebuie să răscumpărăm

toate pădurile tovarășilor pentru comune, ca să aibă parte de ele toți țărani.

Alt mijloc prețios de agonisire pentru populația noastră țărănească este industria. Materiile pentru o industrie mai bogată în țara noastră s'au: lemnul, cărbunele dimpreună cu păcură și fierul.

La industria lemnului, am străbătut întru câtva luând mai multe ferestrele dela fond în întreprindere, unde începem a căpăui pe țărani noștri. Ne ameniță însă primejdia, că două zece ani la reînnoirea contractelor să ne scoată iarăși străinii. Sore a face aceasta cu neputință, trebuie să adunăm toate întreprinderile de lemne într'o singură tovarășie cu participarea fondului, care să amâie pe veci. De cărbuni și păcură se gătesc o mulțime de urme și ca să nu-și însușiască străinii marile avutii, trebuie fără întârziere noi să le căutăm. Îndeosebi chemată este țara, să pue mâna pe ele, că la folosirea lor să poată căpăui pe oamenii noștri, ferindu-se de străini.

Fier avem prea destul în munții noștri. Găsind cărbuni, lesne putem să reînviem industria fierului.

Dară nu numai trebuințele economice, ci mai vărtos și cele culturale: limba, școala și biserica, neglijate până acuma cu desăvârșire, au nevoie de atențiunea noastră.

Prin lege mai întâi să introducem limba noastră în toate comunele românești, ca apoi să cerem și să stărcem întrebuințarea în toate autoritățile statului.

În privința școlii trebuie să îndreptăm învățământul pentru trebuințele gospodariilor și să stabilim prin lege, dreptul părinților, de a hotărî limba în care au să învețe copiii lor.

Ce se atinge în urmă de biserică, trebuie să înființăm odată congresul bisericesc, dorit de 50 de ani, ca să scăpăm de epitropia stăpânirii și să supraveghăm cel puțin gospodăria cu mare avere a fondului gror. care până acuma numai în folosul nostru n'a fost întrebuințat. A le îndeplini cât mai iute, ne sil-ște împrăjurarea, că chestia limbei, școlii și bisericii e pusă acuma pe tapet. Trebuie limbei s'au pus în mișcare din partea noastră, prin hotărârile comitetului comunal din Câmpulung; cele ale școlii și ale bisericii din partea Rușilor, prin pașii întreprinși de ei chiar acuma.

Rușii însământați de rezultatele cadastrului național, care arată că Românii pășesc înainte, au cerut sprijinul guvernului, pretinzând în dauna noastră numirea de preoți și învățători ruși, chiar acolo unde nu li se cuvine, iar stăpânirea care până acuma și așa l'a favorizat, oprindu-ne pe noi, să facem școli românești în comunele mixte, a încercat să stoarcă dela Mitropolitul o despărțire a diocezel. Mitropolitul s'a împotrivit încercării acesteia cu următoarea declarațiune:

«Eu voiesc să las urmașului meu mitropolia, după cum am primit o. Din propria voie nu voi face nimic».

Sfârșindu și importantul său discurs, dl Onciul propune adunării naționale următoarea rezoluțiune care este primită cu unanimitate:

«Dirigența Românilor bucovineni va legiți în dieta viitoare de ogor, pășune, pădure, lemne, căbuni, fier, limbă, școală, biserică».

«Comitetul național va proiecta legi pentru toate trebile acestea și le va înainta unei adunări naționale viitoare».

«Deputații vor purta grija ca în privința limbii, ale școlii și ale bisericii să nu se facă nimic fără știrea și fără consimțirea poporului român».

Se mai votează următoarele rezoluțiuni:

«Adunarea națională a Românilor din Bucovina vesușie să fiele jocosice îndreptate împotriva dlui Flondor, din partea unor nesocotiți și asugă de stima și iubirea tuturor Românilor de bine din țară și li mulțumeste din inimă pentru marile servicii ce le a făcut poporului român în tr'o vreme de grea cămpănă».

«Adunarea națională accentuează necesitatea solidarității Românilor din țară, își exprimă satisfacțiune, că românii de bine au loc în largul cadru al constituției naționale și osândește ca înaltă trădare națională, orice tendință separatistă».

Adunarea a expediat apoi împăraului o telegramă de omagii.

Candidatura românească din Câmpulung a format obiectul unei dezbateri aprinse.

Mulți au cerut ca partidul să lase voie liberă țăraniilor din Câmpulung, cari se vor decide pentru un candidat agreat de dânsi, fără a fi legați de directiva impușă de către dirigenta partidului. Până în prezent stau în Câmpulung 5 candidați față în față în lupta electorală. Bine l'au spus că această indisciplină a fost a-puțintă de stre în reaga adunare.

Coresp.

Turburările din America

— Revoluția din Brazilia și Mexico. —

Cu puțină vreme înainte, se părea că singur America ar fi statul în care nu există o chestie de naționalități. Poporația, cea mai mare parte imigrată, era lăsată în voie liberă să-și facă drumul de dezvoltare în spiritul său particular și vremea a adevărit că nepăsarea aceasta aparentă, dar în realitate foarte efectivă e cu mult mai salutară pro esului de prefacere, de cât armele de cari se folosesc europenii pentru naționalizarea supușilor lor. Și de fapt străinii imigrați în lumea nouă se americanizează pe încetul nu numai sufletește, ci chiar trupește, fiind cunoscut faptul că cultura copului americanilor se deosebește foarte mult de cea a europenilor, mai ales forma capului. Și întreg procesul acesta de prefacere se petrece cel mult în două generații. Drept aceea știrile din urmă venite din America despre o revoluție în Mexico aveau aparența să fie sau exagerate sau simple mșcări a unor grupări particulare, caror însă nu li se poate atribui nici o importanță politică. Cu toate acestea valurile revoluționare abilitate în Portugalia încep să se răscolească dincolo de ocean, și au aflat chiar o pătură potrivită de oameni, cari nu sporadi, ci în două țări de odată, Brazilia și Mexico, să pue mâna pe arme și să lupte pentru un ideal aparte, pentru un simț în care văd intrupat interesul și cinstea țării. Ei mărturisesc acest ideal cu atâta tărie încât sânt în stare să verse sânge și să-și incendieze singuri țara, convinși de adevărul credințelor lor.

Revoluția din Mexico — dacă există cu adevărat — e singura care ar putea să ne prezinte oarecare interes, chiar prin deosebirea ce există între motivele cari au provocat pe cea de aici și cea din Brazilia. Căci în republica din partea de miazănoapte a Americii de sud nici până acum nu s'a dezvoltat o adevărată viață constituțională.

Cu totul de altă natură sânt evenimentele din Mexico. Aci s'au dezvoltat două curente contrare, a căror obârșe unul se poate căuta în interesele naționaliste exclusiviste și intransigente, iar celalalt în interesul economic. Reprezentantii acestui din urmă vreau să influențeze evoluția actuală a Mexicului pentru o apropiere de Uniune și în scopul acestei apropieri privesc cu indiferență tendințele de expansiune ale Statelor Unite, pe când curentul naționalist nu vrea să audă nimic de Uniunea americană ținând nestrămutat la faptul că republica aparține numai mexicanilor. E adevărat însă că economiștii au mari merite în ce privește autontatea și constituirea de care se bucură azi țara, și reprezentantul acestui curent Porfirio Diaz, care de treizeci de ani încoace ajuns să guverneze aproape ca un dictador, și-a folosit toată puterea și influența pentru înaintarea și înflorirea țării. Și cu toate serviciile incontestabile ce a adus țării sale, cea dintâi victimă a revo-

luței a fost însuși Porfirio Diaz, dacă putem da crezământ veștilor sosite din America.

În cazul acesta cei înregimentați sub steagul revoluționarilor, sau stau în serviciul unei reacțiuni, supunându-se îngustelor interese de partid, sau sânt numai unelte oarbe în mâna unor influențe puternice, cari vin din Statele-Unite. Și se pare că ipoteza din urmă nu e lipsită cu totul de adevăr, mai ales că Uniunea americană, fiind un stat eminent industrial simțeste lipsa arzătoare de noi colonii bogate, dar mai cu seamă de coloniști în care ar câștiga o sumă însemnată de brațe de muncă. Mexico ar corespunde întru toate aspirațiilor unioniste, și provocând aici un război civil protectoratul Statelor-Unite s'ar impune dela sine.

Credința că Uniunea ar avea parte la turburările din Mexico o întărește și chestia canalului Panama, care va forma legătura comercială între cele trei părți de lume. Canalul Panama e proprietatea capitaliștilor Uniunii, deși geograficește e săpat în partea de jos a Mexicului și Statele-Unite în să-și asigure dreptul de proprietate asupra lui, slăbind republica înfloritoare până aci, printr'un război civil, pentru a o strânge apoi între cele două confinii naturale, până când nu-i va mai rămânea altceva decât să intre și ea în apele Uniunii.

Revolta din Brazilia.

Ziarele din străinătate aduc știrea că soldații de pe vapoarele de război s'au răscolit și bombardează orașul Rio de Janeiro. Aceleași știri au sosit și marilor case comerciale din Anglia cu adausul că revolta a izbucnit pe bordul tuturor vaselor cari se află în port și a început să se lățească și în interiorul țării.

Agenția Havas din Paris anunță că revolta a izbucnit pe două vase de război. Ofițerii au fost măcelăriți cu toți și revoltații cer ridicarea soldei și ștergerea pedepselor cu vergi. Asupra orașului au descărcat mai multe focuri de tun. În cursul nopții însă nu s'a întâmplat nimic remarcabil și se crede că vor ajunge încurind la o înțelegere pașnică.

În ce privește cauzele revoltei, «Times» scrie pe baza unei telegrame primite dela consulatul din Rio de Janeiro, că revolta nu are nici un caracter politic, ci s'a iscat din cauza insuficienței soldei. Ofițerii se află toți în Rio de Janeiro și urmează pertractările de pace.

Guvernul a luat toate măsurile pentru suprimarea revoltei și mateloții de pe bordul vaselor răscolate au declarat că se vor supune dacă vor fi amnestiați. Senatul a și primit un proiect pentru amnestierea răscolaiților și acum se discută în cameră. Vapoarele s'au întors în port.

Revoluția din Mexico.

Londra, 25 Noembrie. În urma unei telegrame greșite se lansase ieri vestea că revoluționarii au omorât pe președintele Porfirio Diaz. Știrea s'a adevărat de neașteptată căci Diaz a telegrafiat ziarului Daily Mail că Mexico a trecut peste primejdie și guvernul e hotărât să apere existența și averea străinilor veniți în țară. Revoluția nu a luat forme îngrijitoare și liniștea s'a restabilit, afară de provinciile din periferie unde turburările continuă sub conducerea generalului Madero.

Tot o telegramă din Londra aduce și știrea că revolta marinarilor din Rio de Janeiro a fost liniștită și se așteaptă rezultatul amnestierii.

Alegerile congregaționale.

Arad, 25 Noembrie.

Ieri s'au terminat alegerile congregaționale în comitatul Caraș-Severinului. Din știrile ce le avem până acum se pare că și aici avem de înregistrat o *înfringere*. Poate nu tocmai așa de rușinoasă ca cea din Arad, dar totuși destul de însemnată. »Pester Lloyd« de azi înregistrează cu multă satisfacție înfringerea partidului român în Caraș-Severin, și spune că din 136 de aleși, Români sânt numai 24, cu 3 mai puțini de câți erau. Din contra »Drapelul« spune, că numărul nostru nu mai că nu a scăzut, față de trecut ci a crescut. Nu putem în momentul acesta ști care dintre versiuni este adevărată. În tot cazul, aici s'a mișcat puțin organizația noastră centrală din comitat, nu ca în Arad și chiar dacă am suferit înfringeri, pe alocurea s'au dat lupte frumoase. »Drapelul« constată, în ceea ce privește interesul poporului față de aceste alegeri, un îmbucurător progres.

Alegerile din comitatul Caraș Severin.

Bănia : Nicolae Novacovici, preot, Gârboveț, Dr. Gheorghe Dragomir, profesor, Caransebeș.

Bocșa-română : Dr. V. Branște și Petru Vuc, paroh.

Coșteiul mare : Dr. Petru Groza.

Comorște : Corneliu Stimbău, paroh; ceilalți străini.

Secaș : Petru Barnaz, preot, Dr. Ștefan Petrovici.

Cornea : Dominic Rașu, dirigentul »Albinele«, Lugoș; Dr. Petru Barbu, profesor, Caransebeș; Pavel Ghimboșă, comerciant Mehădica.

Greovaț : Ion Epure, directorul plugarului, Aurel Popovici, paroh Tivaniul mic, Sofron Gălcă, econom Greovaț.

Iablanța : Dr. Gheorghe Dragomir, profesor, Caransebeș, Gheorghe Tătuș, paroh.

Teregova : Ioan Bogolevici, paroh, Iacob Stoichescu, măiestru.

La *Oravița română, Cacova și Rafnic* am suferit înfringere totală. Lupta am pierdut-o la Oravița-română — scrie corespondentul nostru — din cauza imbecilității fruntașilor din comunele Broșteni și Ciclova-română, ai căror alegători s'au lăsat cu sutele sub flamura trifolului oficial. Ciclovenii și Broștinenții de astădată s'au făcut de rușine.

Înfringerea dela Cacova este de a se atribui presiunilor colosale ale notarului și medicului de acolo, ambii candidați oficioși, în urma cărora nu a voit să rămână în urmă în patriotism nici președintele de alegere, care la constituirea biroulului a făcut ilegalități. Alegerea aceasta va fi protestată.

Țin să relevez câteva fenomene foarte dureroase. În primul rând mă opresc la fruntașa comună de odinioară Tivaniul-mare, unde spiritul speculativ li molipsește tot mai mult pe mulți fruntași ai acestei nenorocite comune, așa, că comuna aceasta după »progresele« făcute (la alegerea lui Bădea Gheorghe au votat 18 cu guvernul, la alegerea dietală din anul acesta la vre-o 40, iar acum la alegerea congregațională peste 60 au votat cu lista administrației) este de a se pune după comunele noastre cele mai slabe. Mulți dintre cei putrezii la sentimente nu se sflesc a'și îmbrăca nemernicia lor în mantaua personalităților, care altcum este tot atât de utilă când e vorba de principii și disciplină de partid. Durere nădejdi de îndreptare aici nu putem avea.

În alte părți iarăși în loc ca fruntași să se fiină de disciplina de partid au început a pacta

când cu dracul când cu socea. Așa la Rufnic de care cerc se ține Goruia și Girișle. Alergările aceste după pact au influențat înspre rău alegătorii. Neinteresarea părintelui Matei Popovici dela Goruia, care și în ziua alegerii a jînut de lipsă a umbra în sat la sfînta zi a *treia* a praznicelor (oameni harnici, praznicul ține 3 zile și și natural 3 nopți), în loc să meargă în fruntea alegătorilor la Rafnic, — este păcătoasă.

La înfrîngerile parțiale au contribuit și speculațiile alegătorilor cu creionul. Unde e disciplină nu e creion.

Mulți ștergeau pe vreunul din candidații noștri și puneau pe di notarăș, ori pe doctorul de vite ori pe vre-un chinez-birtăș, căci doară își gîndeau că și așa cei mulți sânt pe lângă lista națională.

Cîteva comune s'au purtat foarte bine la alegere și aici trebuie să pomenesc în cel dintăi rând Măidanul, care a scăpat dinstea steagului la Greovaț, apoi Agadici și Comorște și în parte și Secașul.

La Secaș al 3-lea candidat z căzut în urma sorțirii ce s'a făcut avînd candidatul nostru Dr. Alexandru Coca voturi egale cu chinezul birtăș Drugărin Todor din Calina, iar al patrulea candidat al nostru Nicolae Văcu, econom din Secaș, a rămas în minoritate cu 2 voturi față de notarul tot de-acolo.

Despre »bucucari« adevă organele administrației cari pedepsesc pe oameni pentru gunoial (bucuc) ce nu l-au putut scoate la cîmp din pricina boale de vite, nu mai vorbesc.

S'au purtat tot așa ca până acum. Am început a ne și deda ca blăstămățiile de tot soiul, pe care un străin nici nu le ar crede. Fiește care bun econom își face un bilanț oarecare. Noi în bilanțul nostru ne vom îngriji totdeauna de o rubrică »pedepse neprevăzute, la partea »iașile«, iar la »întrate« vom pune din an în an un quant tot mai mare de îndrjire. *Coresp.*

Alegerea din Boroșeș.

Ni-se scrie din Boroșeș: Cu durere mare lău condemul în mână pentru descrierea alegerii membrilor la comitat în cercul nostru Boroșeș. Acestui cerc aparțin trei notarlate: Dezna, Prejești și Boroșeș cu 17 comune.

Pe Sâmbătă înainte de alegere a fost conchemată o constătuire în Boroșeș la care au fost chemați preoți, învățători și fruntași din comune pentru înțelegere asupra persoanelor cari vor fi candidate. Nu s'au prezentat însă numai preotul din Prejești, din Bubani cu fruntașul Terenție Căciu, preotul din loc și învățătorul, dar deși fiind puțini, consultându se au aflat de bine de a candida pe preotul A. Mihulin, Axentile Codrean din Prejești, Lazar Iorga din Doncenii și Ioan Faur din Dezna economi.

Ne am despărțit apoi cu aceia, ca să se trimeată știre tuturoră despre persoanele candidate și apoi toți să se pună pe lucru pentru a duce la izbândă lista națională.

Mare fu însă mirarea, când în dimineața zilei de alegere, venind alegătorii încunjurați de plăeși, șumari, scrietori, li duceau ca pe oi la staul și li îndesau în curtea prim-pădurarului dominaia, unde li îndopau cu băutura; la a cărui poartă păzeau 3 jandarmi de unde apoi grupuri-grupuri li duceau să voteze cu bilețele impuse de preot și notari. Bărbăți de încredere cu dela sine putere li designă președintele în persoanele Păsa Pavel, Valan Mikós, Szabó György și Maté József, — patru lingăi analfabeți. Proiestările noastre, dar mai ales ale părintelui A. Mihulin nu le au luat în seamă, ci au ales pe aceia, pe cari li știau mai de nainte orbi și surzi. Văzând starea lucrurilor ne am retras sfătuiind alegătorii credincioși listei naționale să absteină dela vot. Bravii Prejeșteni și Doncenani s'au și depărtat cătră casă toți fără ca să voteze, asemenea o parte din Ignostenii și Sebișeni. S'a dovedit însă cu acest prilej eclatant naționalismul trimbițat a unor preoți și învățători, cari abia așteptaseră să ne depărtăm din naintea

Cei cari doresc : **mobile**

bune, frumoase, ieftine, să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile Székely și Róti din Marosvásárhely, (Piața Székelyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bageta noastră colecție. La înțelegere aparte excedăm franco în ori ce parte a Ardealului. Atelier de primul rang. Mare asortiment de trusouri pentru toți.

localului de alegere ca să poată merge nejenă la aldămașul dat de primpădurarul domniei.

Sa furisau pe nevăzute unul câte unul la vălău. Așa preotul din Slatina, din Ignești, — cel din Buhari care de și a fost de față la constituire, n'a spus nici răcar învățătorului său despre hotărârea luată — necum să îndemne și sfătuiască pe cineva să țină cu lista națională.

Nadalbestii, Susani, Neagra, Minead nu au nici preoți, nici învățători, deci nu ni-a mirat așa tare necredința lor. Dezna, Ravna, Moneasa — preoții acestor comune sunt prea grei, nu se mișcă de acasă, învățătorii merg și ei cu poporul, deși nu în frunte, ci în coadă și votează cu lista oficială. Iar la aldămaș se ling pe buze ca cel din Selegeni care în curte se lua după cap cu alegătorii s'i. Gavosdia, a cărei preot bătrân cu mâna tremurândă întinde țidula și votează cu lista oficială, asemenea și învățătorul său, Berudia cu falatul învățător Nika Péter în frunte vine la aldămaș.

Căzurăm deci pentru neorganizarea noastră, dar mai ales pentru egoismul și neinteresarea noastră, pentru pizma și invidia ce domnește între cei cari se cred a fi conducători.

Alegerea din Petriș (com. Arad.)

Ni-se scrie: La Petriș a fost ales pe lângă candidatul oficial și preotul *Vesa* din Roșia, omul simpătului, care a luptat contra listei naționale, în care au fost luași preoții: *Nelculescu* (Toc) și *Grozescu* (Iliev). Ce zice la aceasta clubul național? *Mal mulți alegători.*

Alegerile din Torontal.

Ni-se scrie din Cenad: Azi mâne se vor face alegerile congregațiilor, și se aude că vor fi în 2 Decemvre și în comitatul Torontalului. În cercul Cenadului-sârbesc de 9 ani am avut și noi reprezentanți naționaliști pe domni Dr. Nestor Oprean avocat și pe frate-său părintele Terenție Oprean, cari ambii sânt — ca buni români și-au reprezentat cercul nostru bine.

La acest cerc aparțin Cenadul-sârbesc cu 160 voturi românești, 70 sârbești, vre-o 120 nemțești și alții. Cenadul nemțesc (german) cu vre-o 180 voturi pur nemți renegați, — Igrîșul cu aproape 200 voturi românești și vre-o 40 străine.

Lupta va fi inversunată, deoarece faimosul de fibirău, Hadffy — fostul »Hadsitz« de ja de mult și-a început lucru, și tot mereu roagă azi pe unul, mâne pe altul ca să-l asculte și să lucreze în contra fraților Oprean zicându-le să alegă pe ori și cine alții, numa pe Opreneștii nu.

Așa dară se vede, că noi Românii dacă voim se învingem de nou trebuie să ne stringem îndurările, și să mergem cu toți la urnă în Cenad și să dăm voturile noastre celor amintiți! Fraților Igrîșeni! făceți-vă și de astădată datorința ca și în trecut, și rămâneți cei laudați! (*Un alegător.*)

Srisoare din Blaj.

— Prelegerea d-lui Osvadă. —

Blaj, 24 Noemvre.

Blajul fiezb. Marele eveniment cultural, care se va petrece aici în anul viitor, interesează și pune în mișcare toată suflarea românească a orașelului acestuia cu tradiții glorioase. Apoi înființarea »Piugarului«, pornirea unei reviste teologice greco-catolice, opera de dezvoltare a organizării meserișilor de sub conducerea agerului profesor neobosit G. Precup, precum și alte lucruri de folos, împreună cu feșelor de pe stradă un aer de mândrie.

Cel mai nou prilej de întâlnire era să fie producția teatrală de Sâmbătă, aranjată cu scopul de a procura, din câștig, o scenă, când o hotărâre a reuniunii din Huedoara pentru asigurarea vitelor, aduce pe di Vasile C. Osvadă aici. Ajutat de membrii comitetului din despărțământul »Astrel«, dsa face să se umple sala cea mare dela »Univers«, unde a ținut o prelegere economică. Fînd Jola zi de »mărturie«, au fost de față și țărani din satele învecinate, dar partea cea mai mare a publicului au constituit-o intelectualii: fruntași din Blaj (afară de profesorii cari aveau oră și pe cari îi inspectează chiar acum directorul Kuncz) și din împrejurime, clericii și elevii școlilor normale (preparanzii).

După ce dl G. Precup îi prezintă publicului,

dl Osvadă își rostește prelegerea, în care a spus cam următoarele:

Imprejurările trecutului nostru nu ne au prea îngăduit să ne alegem mijlocele de înalțare. Cu toate acestea am făcut mari progrese în ultimii vr'o 70 de ani. Acum însă, după înalțarea asta orbășă, am ajuns la treapta când trebuie să ne gândim la căile pe cari vom merge mai de parte, să ne organizăm lupta pe terenul economic. Căci azi stau față în față două mari tabere înegale: capitalul și mulțimea micilor existențe. Biruința celei dintâi ar fi nedreaptă, și tendința justă a zilelor noastre este întărirea celei de a doua.

Lucrul acesta este cu puțință numai prin înțovărășirea brațelor celor mulți, după plida țărilor apusene, dar ținând seamă de împrejurările noastre speciale. Idela alianței caolișturilor mici a pornit înainte cu peste 100 ani dintr'un tirgușor al Angliei, dela niște țesători cari azi reprezintă o forță însemnată în imperiul britanic. Ceva mai târziu a organizat în țovărășie pe țărani din satul lui primarul neamț Raiffeisen, iar pe meseriși și industriași, aducând note noi în sistemă, Schultze-Delitsch. Exemplele acestea au fost imitate pe o mare întindere de Italia și Franța (unde sânt celebrele syndicate agricole). Țovărășii sânt în floare și în Ungaria: aproape 6000 de însoțiri, sprijinite de două centrale din Buda-pesta.

La noi, Românii din țara aceasta, mișcarea s'a pornit destul de târziu, și avem abia 70—80 de țovărăși, legate cele mai multe de centralele din Budapesta (afară de vr'o 10—15). Este adevărată rușine constatarea aceasta, mai cu seamă când facem comparație cu Sașii. Favoriții regelui Geza al doilea au: 145 de țovărăși de consum, 122 însoțiri de credit, apoi pentru unelte agricole și alte trebuinți: 360. Aproape de fiecare sat sășesc sânt câte 2—3 țovărăși.

Explicarea acestui fapt, atât de dureros pentru noi, nu se poate afla în lipsa de aptitudinal în direcția aceasta a Românului. Căci în România mișcarea de cooperare a luat avânt foarte înbu-curât. Pornită de un învățător de inimă și conștient din comuna Bumbesti, ajutat pe urmă de ministrul Spiru Haret și de guvern, care a făcut legi ocrotitoare, ea prezintă azi următorul tablou: 2600 bănci populare, 450 de obști sătești și 700 reuniri de consum. asemenea și frații noștri din Bucovina, cari au între conducătorii mișcării pe ardeleanul Iancu.

La noi trebuie să se pună intelectualii pe lucru. Cel ce vreau să conducă poporul, să-l călăuzească într'adevăr, iar nu să însire numai fraze. Altfel facem operă de tradare națională. Căci se știe și se recunoaște că baza oricărui progres este bunăstarea economică.

Blajul se poate mângăia c'a făcut un început frumos și mult promișător. Aici este bărbatul care a înțeles mizeria noastră economică și a ținut să înfrățască nevoile acestea cu mișcarea politică, dând în felul acesta luptelor noastre caracterul lor real, complet. Acesta este dl Iuliu Manlu (strigăte puternice: să trăiască!), inițiatorul »Piugarului« celui merit să fie o piatră fundamentală în mărețul edificiu economic. Cu dezvoltarea acestei instituții vom ajunge să vedem cum scade numărul Românilor cari mîncă mălai uscat pe treptele catedralei din Blaj (aplauze).

După acestea, dl Osvadă analizează câteva puncte din statutele »Piugarului«, arătând țintele ce se pot realiza mai curând, și legăsurile pe cari trebuie să le aibă așezământul acesta cu țovărășii de tot soiul. Se ocupă, apoi, mai pe larg de reuniunile pentru asigurarea vitelor, al căror prototip îl găsește, așa de firește, în »hopșele« din satele noastre, și insistă asupra foloaselor economice laterale, cari rezultă pe urma acestor reuniuni — foloase, între cari este și împrietenirea țăraniilor noștri cu idela țovărășilor. În sfârșit își exprimă dorința ca învățătorii și sfaturile date să se traducă în fapte, pentru binele și înalțarea neamului nostru.

Calitățile de vorbitor ale dlui V. C. Osvadă sânt multe și prețioase, mai ales cele de orator popular limpede, sigur, sugestiv cu note hazii sau picante scoase din întâmplările actuale, având o memorie care nu l'înșală și-i pune la dispoziție tot felul de date, dsa își îmbracă multele cunoștinți într'o limbă bogată populară, c'o ușoară nuanță plăcută de pronunție dialectală.

Firește c'a fost aplaudat, și firește că dl Precup a mulțămît publicului că a grăbit să se întruneze, iar prelegătorului că nu și-a pregetat să se obosească.

După aceea sala a început a se goli, cojacele și boboanele se mișcau domol înspre ieșire, câte un țaran da din cap, dumrit: »Drept are domnu ăsta, mă! Ar trebui să facem și noi ca ăl de pe la dumnealuc«. Și Blăjenii noștri s'au împriștîiat și ei, cu gândurile împărțite: la conferința dlui Osvadă, și la petrecerea de Sâmbătă seara, și la sfântul Victor, a cărui pomente s'a săvîrșit Jol... Iar conferențiarul a plecat cu crji apostolatului economic spre Ludoșul de pe Murăș, visând fericiiri ce vor avea să vie...

Correspondentul

Din viața lui Tolstoi.

După deslușirile date de el însuși, în memoriile sale, neamul Tolstoi coboară din cavalerul Indris, care venit din Germania, s'a stabilit în Rusia, împreună cu trei mil de soldați, prin anul 1353. Invitat de a îmbrățișa religionea ortodoxă, cavalerul Indris, când se botează potrivit noului rit, primi numele de Leonti, și în curând deveni șeful nobilimii din Cernigof. Mai pe urmă trecu din Cernigof la Moscova, și primi dela Vasile Orbul supranumele de Tolstoi, (Grosu').

Tolstoi nu fură întotdeauna credinciosul suveranului lor. Unul din ei, șambelanul Curții, în 1683, fu unul din instigatorii revoltelor dela Siret, aceeași corporație militară pe care Petru cel Mare a desființat o dela începutul domniei sale. Acest Tolstoi se alipi atunci partidului noului țar. Dar Petru cel Mare nu avu încredere în sinceritatea acestei conversiuni. În timpul meselor, la cari îi plăcea să întrunească nobileta, țarul se amuza deseori, ridicând peruca de pe capul lui Tolstoi și spunându-i:

— Capul ăsta! dacă n'ar fi fost așa de inteligent, de mult ar fi fost despărțit de corpul tău!

Cu toate acestea, acel Tolstoi fu devotat lui Petru cel Mare, până a se face chiar agentul arestării fiului său Alexe, și unul din judecătorii cari îl condamnară la moarte. Acest serviciu îl aduse titlul de conte, în 1724. Dar Petrușii, fiul lui Alexe, îl exilă împreună cu fiul său Ivan, la mănăstirea Solovletzk, unde muriră și unul și altul.

Contele Leo Tolstoi a moștenit, fără îndolală, dela astfel de strămoși temperamentul puternic și cea mai solidă personalitate care-i îngreuiă orice adaptare obșteștelor discipline ale vieții moderne. Foarte adesea ori se îndirâtnicea în idelle sale, încât nu suferea contradicție chiar din partea celor mai buni prieteni ai săi.

El a fost în foarte strânse legături de prietenie cu Turgheniev, cu care era chiar vecin de moșie, și s'au dat împreună cu pasiunea educației poporului de pe proprietățile lor, în epoca emancipării țărănilor.

La unul din prietenii lor comuni, Turgheniev se mândrea de zelul pe care-l manifestă fca sa pentru binele țărănilor, reparându-le însăși hainele lor stricate.

— Și d ta găsești că e bine aceasta? îi spuse Tolstoi.

— Fără îndolală, răspunse Turgheniev.

— Și eu îți spun că o față, bine îmbrăcată, care ține pe genunchii săi bulendre murdare și puturoase joacă o scenă teatrală lipsită de sinceritate.

Cearța se învenină într'atât, încât Turgheniev ajunse să-l vorbească de palme, contradictoriului său.

Acest om așa de autoritar și așa de energic, avea o mare nelcredere în el însuși, și o timiditate sperioasă față de femei. El se credea slab. Într'un memoriu intim pe care-l scrisese, înainte de romanul său *Războiul și Pacea*, se poate citi această notă, pe care i-a dictat-o vederea figurii sale în oglindă:

»Un cap scribos... nu se gîndește la căsătorie... chemarea ta e alta și pentru aceasta ești destul de destoinic«.

Cu toate acestea el întâlni, la Moscova, iar ceva mai târziu la Sevastopol, două verișoare, Euiza și Sonia Andreievna. Povestirile sa'e despre faimosul asediu, unde el avu eroicele îndrăzneli

carl se ştiu, pasionară pe cele două surori. Sonia, mai cu seamă, suferă profund, dar se ascunde; ideile sale personale şi vorba sa captivantă o atrase.

— Tu iubeşti pe conte? Îi zise într-o zi sora sa.

— Nu ştiu răspunse ea.

Dar câteva zile după aceea, Sonia scrisese o nuveică, ale cărei personaje şi intrigă erau închipute după cazul său sentimental. Tolstoi a citit-o şi o admiră. Dar exteriorul plăcut, imprumutat eroului aceste închipuri, îi făcu să creadă că nu e vorba despre dânsul.

Timpul trecu. Cele două tinere fete se găseau la bunicul lor. Tolstoi veni acolo pentru câţiva timp. Masa de joc din salon se golise de jucători. Tolstoi şedea alături de Sonia; luă o bucată de cretă şi scrisese, pe postavul mesei, o serie de litere mari, care fiecare din ele, era iniţial literă a cuvintelor din fraza următoare:

»In familia d-voastră, se vorbeşte pe nedrept că eu vin aici pentru sora d-tale Eliza. Desminte pe oamenii cari cred aceasta.»

Sonia descifra repede aceste hieroglife. Tolstoi şterse prima serie şi scrisese o a doua, prin care spunea:

»Tinereţea şi fericirea d-tale mă fac să simt vârsta mea şi imposibilitatea de-a fi fericit.»

Sonia descifra şi această mărturisire a timidului său amoroş. Ea a înţeles totul.

Două luni după aceea, contele Tolstoi ceru prin scrisoare mâna tinerei fete. Tatăl stetea cam pe gânduri la această cerere, deoarece el voia să-şi mărite întâiu pe fata cea mai mare înaintea celei mai mici. Dar sfârşi prin a admite cererea.

Câteva zile după căsătorie, tinăra contesă Tolstoi, scria surorii sale, spunându-i:

»Mi-e frică să mă gândesc la viitor. Acum nu mai este un vis ca în timpul când eram fată. Îmi văd destinul şi mi-e frică să nu-l pierd. Tu mă vei înţelege după ce te vei mărita.»

Tolstoi, de altă parte, într-o scrisoare adresată cumnatei sale, după ce-şi arată mulţumirea de căsătoria ce-a făcut, adaogă:

»Adio, copilul meu. Dumnezeu să-ţi dea o fericire la fel cu a mea. Nu este nimic mai mare pe lume.»

Îşi poate oricine închipui, disperarea contesei Tolstoi, când şi-a văzut pierdut pentru totdeauna pe iubitul său soţ.

Se face lumină.

II.

Planurile de ore vor trebui să fină cont în şcolile ajutate de stat, de acest număr de ore şi acolo unde d-nii inspectorii şcolari regeşti n-au luat la cunoştinţă nici până la acest dat planul înaintat, acesta trebuie să fie pus neapărat pe baza noii ordinaţiuni. Cu alte cuvinte în toate şcolile ajutate de stat intră, cu ziua de azi, în vigoare în locul planului de învăţământ de până acum, relativ la cele cinci obiecte de mai sus, planul de învăţământ din chestiune, impus de dl ministru.

În afară de numărul orelor, planul mai specifică şi materialul de învăţământ din toate obiectele amintite. Materialul s'a stabilit cu considerarea la şcolile cu un singur învăţător, aşa că el va trebui luat în toate aceste şcoli, la măsura în care e depus în plan. Bine înţeles că materialul se va lua în limba română, şi anume, în oarele de Aritmetică, Geografie, Istorie şi Constituţie exclusiv în limba română, iar în unguereşte se va lua din aceste materii numai ceea ce e fixat în planul despre propunererea limbii maghiare. Aceste părţi se vor lua pe baza cărţilor de citire maghiare, în care se află întreg materialul ce trebuie luat şi unguereşte. Legea nu cere ca tot ce se ia din acest

materii în limba română să se ia în aceeaşi extensiune şi în limba maghiară, ci ea cere ca «despre tot ce s'a învăţat în limba maternă» (pag. 82), «elevii să ştie ce e esenţial» (pag. 104) şi în limba maghiară, în «rezumate scurte» (pag. 105).

Mai întâi se tratează toate materiile din chestiune în limba română, apoi »într-o oră următoare de limbă maghiară» se iau şi unguereşte. »In chipul acesta elevul se întâlneşte (în ora de limbă maghiară) cu lucruri şi cu noţiuni cunoscute, el are să înveţe numai numele unguereşte al acestora» (pag. 102) sau, cu alte cuvinte, în oarele de Aritmetică, Geografie, Istorie şi Constituţie învăţământul se dă ceva de ordin material, iar în cele maghiare numai ceva formal.

Planul nu uită să accentueze »că ori cât de mult ar fi fixat materialul la acest loc, executarea lui atârână totuşi de împrejurările locale». Legea cere, ce e drept, ca întreg materialul din plan să se ia, dar, mai mult decât aceasta, care, ca ceace se ia să se ia temeinic (alaposan fel-dolgozni), sau cu alte cuvinte non multa sed multum, şi să nu se îngreuneze prea mult mintea copiilor (a gyermeknek tulterhelése nékül, pag. 61), pentru că o minte surmenată nu e în stare să funcţioneze normal, ci trebuie să sucumbă, mai curând sau mai târziu. Planul din chestie stăruie cu toată dreptatea asupra momentului, care e cel mai însemnat din întreaga pedagogie, anume că: »Şcoala e institut de educaţie» — (pag. 105). »Noi învăţăm pentru ca să educăm, şi trebuie să educăm aşa, ca prin aceasta să servim viaţa». Paşii noştri sânt dictaţi pe de o parte de scopuri practice şi de aceea trebuie să propunem aşa, ca din cunoştinţele câştigate copilul, înrat în viaţa practică, să poată trage un folos cât mai mare, pe de altă parte să avem necontenit înaintea ochilor noştri acele bunuri ideale ale vieţii, cari îl fac pe om şi-l leagă, prin nobile legături morale, de deaproapele său.

Frica de Dumnezeu, dragostea de ţară şi sentimentul de solidaritate naţională, cinstea şi libertatea cetăţenească, sentimentul de datorie, abnegaţia şi mizericordia — acestea sânt idealurile, către cari trebuie condusă naia şcolii. Să nu propunem decât ceea ce educă spre acestea şi să evităm tot ce nu serveşte acest scop! Dacă vom lucra astfel, şcoala şi învăţătorul corespund misiunii lor sublime şi satisfac pretensiunilor din §. 17 al articolului de lege XXVII din 1907. Aceste cuvinte lămuresc pe deplin datoria învăţătorului în şcoală care e: prin învăţământ — la educaţie! Nu atât cantitatea celor învăţate, nu atât litera legii, cât calitatea celor învăţate şi spiritul legii e dăător de măsură. De-aceia comit o condamnabilă greşală toţi învăţătorii, cari năzuiesc să propună cât mai mult din limba maghiară, fără ca să caute dacă propun şi bine şi dacă ceea ce propun are şi o valoare educativă sau nu. În hiperzelul lor de a împlini litera moartă a legii mulţi uită, că ei numai mecanizează învăţământul şi neglija cu desăvârşire educaţia, atât pe cea morală cât şi pe cea intelectuală, estetică, fizică şi practică, şi că patronează cel mai sec verbalism, care constituie o ruşine a şcolii zilelor noastre. Învăţătorii trebuie să caute, ca tot ce propun în limba maghiară, copiii să şi înţeleagă pe deplin, altfel munca lor şi truda copiilor e zădarnică, — totul s'a învăţat pentru şcoală, iar nu pentru viaţă. În chipul acesta copiii urăsc şcoala, şi şi ca bărbaţi se vor ţinea de problemele frumoase ale culturii, şi nu se vor împrietini cu cartea şi cu lectura.

Pentru a satisface pe deplin pretensiunilor legii şi aşteptărilor, pe cari le leagă poporul de şcoală, învăţătorii, atât cei dela şcolile ajutate de stat, cât şi ceilalţi vor avea să studieze conştienţios planul de învăţământ şi instrucţia acestui plan, pentru că numai în chipul acesta îşi vor putea îndeplini datoria fără ca să piardă înzădar atâta vreme cu dibuiri în toate părţile, şi numai cunoscând temeinic legile şi planul de învăţământ vor putea să se apere şi pretensiunile exagerate şi, uneori, ilegale chiar, ale unor organe de supraveghere, cari nu înţeleg a se purta cu iubire

faţă de şcoală. Planul de învăţământ de sub Nr. 80.000/1910 fiecare şcoală îl va cere dela dl inspector şcolar reg., căruia i-s'a trimis din partea dlui ministru de culte câte un exemplar pentru fiecare şcoală ajutorată de stat.

Sibiu, din şedinţa consistorului arhidiecezan, ca senat şcolar, ţinută în 28 Octomvre 1910.

Ioan Meşlanu m. p., Dr. George Proca m. p.,
arhiepiscop şi mitropolit. secretar consistorial.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 26 Noembrie n. 1910.

— Corul bărbătesc al Asociaţiunii arădane. Suntem rugaţi a publica următoarele: *Comit. corului Asociaţiunii arădane îşi fine de o datorie plăcută a aduce la cunoştinţa tinerimii din Arad, că i-a succes a înjgheba, pe lângă corul mixt şi un cor bărbătesc sub conducerea dlui Constantin Savu, redactor la »Tribuna«. Instrucţia corului va începe Sâmbătă, 26 Noembrie n. seara la orele 6, în localul Asociaţiunii (şcoala din curtea bisericii).*

Se observă, că corul se pregăteşte pentru un concert care va avea loc la Silvestru. Dreptacela comitetul roagă tinerimea, ca cât mai mulţi să se înscrie membri al corului.

Felicităm comitetul corului Asociaţiunii pentru acest început frumos şi din parte-ne rugăm şi noi tinerimea, să dea ascultare acestui aviz.

— Nou meeting de aviaţiune în Bucureşti. Din Bucureşti ni-se scrie: Un eveniment însemnat se anunţă: un mare meeting român de aviaţie, la care vor participa toţi aviatorii noştri.

Meetingul acesta va avea loc la aerodromul dela Chitila, în ziua de Duminecă 14 Noembrie, dela orele 2 p. m. şi este pus sub patronajul Principelui Ferdinand şi al Principesei Maria.

Principele G. Bibescu, pe un monoplan »Blériot« tip »La Manche«.

Aurel Vlaicu, pe monoplanul »Vlaicu«.

Principele S. Cantacuzino, pe un biplan »Farman«, tip militar;

Robert Catargi, pe un biplan »Wright«, tip 1910;

M. Molla, pe un biplan »Farman«, tip 1909.

— Un vis împlinit al episcopilor noştri. În legătură cu articolul nostru de fond de ieri, »Visul unui împăcat« ni-se scrie: »S'a împlinit acum şi visul episcopilor noştri, că guvernul va spori ajutorul de stat ce-l primesc bisericile noastre an de an. În budgetul anului viitor s'a preliminar în loc de 100.000 cor. suma de 120.000 coroane, adică 20.000 coroane mai mult pentru întreaga biserică gr. ort. românească din ţara unguerească...»

— Prigoanirea învăţătorilor Slovaci. Ieri un membru al redacţiei noastre a primit dela un prieten al său S'ovac o scrisoare mai lungă, în care se cuprindeau şi următoarele rânduri dure-roase:

»...Prigoanirea învăţătorilor noştri (Slovaci) se ţine lanţ, încât acela cari avem familie numeroasă sântem tot cu frica în oase, pentru că nu ştim ziua şi ceasul când vom fi scoşi din şcoală şi aruncaţi pe drumuri cu familii cu tot. Inspectorii şcolari, aceste lăcuste patriotice, ne şicanează în fel şi chip şi pândesc tot momentul ca să te denunţe ministrului şi să te dea afară din oficiu, prin ce ei, apoi, şi-au câştigat »merite patriotice«, căci au mântuit şcoala, şi astfel şi ţara, de un »agitator« primejdios. Azi, a fi dascăl slovac, cu durere pentru soarta poporului tău, înseamnă a te jerfi de bună voie... În săptămâna trecută comisiunea administrativă din Neutra la propu-

Pentru cumpărare
de
pălării pentru copii şi domni

cel mai bun magazin e a lui

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timişoara, centru, strada Hunyadi.

nera inspectorului de școale a amovat din post pe învățătorul Gheorghe Chrvath din Brezova pe motiv, că acesta la începutul anului școlar într-o vorbire către școlari și părinții lor, ar fi zgîtat contra statului unguresc și contra autorităților (?). Chrvath a mai fost tras în disciplinar pentru că își scrie numele *Chrvath* și nu *Horváth*, cum e însemnat în diploma de învățător, — și pentru că își crește copil în școlile din Moravia. Ași avea să-și scriu despre foarte multe din suferințele noastre, dar de astădată nu pot, căci o durere și o jale respusă mi-se lasă pe inimă când gândesc la marea jertfă de sânge ce am adus și aducem mereu pentru apărarea și susținerea acestei țări...»

— **Incetarea revistei »Munca«.** Vreme mai bine de un an a apărut la Sebeșul-săsesc o revistă »Munca«, organul mai multor reuniuni de meseriași și întocmită pentru interesele meseriașilor, industriașilor și comercianților noștri. Din lipsă de sprijin necesar revista aceasta folositoare, a fost nevoită să înceteze cu apariția.

Organul nostru popular »Tribuna Poporului«, care va apărea la 1 Ianuarie, a luat măsurile necesare pentru a înlocui revista »Munca«, deschizând în coloanele ei o rubrică specială, cu colaborarea foștilor colaboratori ai »Muncii«.

— **Cununie.** Domnișoara Victoria Hențes și dl Dr. Nicolae Cristea, avocat în Ocna-Sibiului, își anunță cununia ce va avea loc Duminecă, 27 Noembrie n., în biserică gr. ort. română din Ocna-superoară.

Sincere urări de bine.

— **Necrolog.** Octavian Liviu Nistor, copilul d-lei Ioan Nistor din Selca-mare, a repauzat în vârstă de 1 an, la 23 Noembrie.

Odihnească în pace!

— **Constituirea societății »România-Jună«** din Viena. Primim următoarele: Soc. acad. »România Jună« are onoarea a aduce la cunoștință, că în adunarea generală din 12 Noem. st. n. s'a constituit pentru anul administrativ 1910/11 în modul următor: Președinte: Ștefan Mărcuș, cand. în drept și stud. mus. Vice președinte: Dimitrie Marmeliuc, cand. în lit. Secretar de ext: Alexiu Voitschi, cand. în drept. Secretar de int: Jancu Mihaescu-Moroșan, stud. forest. Casier: Remus J. Doctor, cand. med. Controlor: Dșosra Areta Scaliat, cand. med. Bibliotecar: Nicolae Lavric, stud. în lit. Econom: Traian Trămbiționi, stud. teh. Comisia literară: Ion Gramadă, cand. în lit. Dr. Laurian German, cand. de avocat. Iuliu Crișian, cand. med., Eugon Blanu, cand. în drept, Ion Teleguș, cand. med. Comisia de control: Zaharie Maniu, cand. med., Iuliu Crișian, cand. med., Coriolan A. Babeș, cand. med.

— **Cu aeroplanul la înălțime de zece mii urme.** O telegramă din Filadelfia anunță, că ieri aviatorul Drexel s'a urcat cu aeroplanul la o înălțime de zece mii de urme (3478 m.) și astfel a bătut toate recordurile de până acum. Până azi aviatorul american Johnston ajunsesse recordul cel mai mare de înălțime, în Belmont Park unde se urcase cu aeroplanul la 2962 m., dar în 18 Nov. a căzut dela 800 m. și a murit. Drexel e un multiplu milionar, și în mai multe rânduri s'a urcat la înălțime de 2000 m.

— **Calendarul »Lumea ilustrată«** pe 1911, cu numeroase ilustrațiuni și tablouri românești, fotografiile deputaților din Camera Română (București), text bogat și ales. Prețul 1.50 cor., plus 20 fil. porto.

A apărut și se află de vânzare la »Librăria Tribunei«.

x Din esența mea se poate pregăti pe lângă o economisire de 200% ieftin acasă după carte ușor și curat licher, rum, rachiu și coniac. **Esență pentru 1 litru 50 fileri.** Rachiu alai, Anisette, Piersică, Benedictin, Chartreus, Pere imperiale, Amar, Chimiu, Cafea, Coniac, Maraschino, Roze, Vanilia, **Esență pentru 1 litru rum,** de amanas și rum de Iamaica 32 fileri. **Esență pentru 1 litru rachiu de prune,** de drojzii și trebere 20 fileri. 1 litru spirt de 96% rafinar

2 cor. 20 fil. Părul cărunt și mustața căruntă se vopesc bine cu vopseana »IDEAL« pentru păr care e nestricăcioasă. Prețul 3 cor. Se află de vânzare în toată coloirea la **Fekete Mihály,** droguerie la »Iger« în Murăș-Oșorheiu (Marosvásárhely).

Mulțămită publică.

Tuturor, cari în persoană, telegrafice ori prin epistole au încercat a ne alina marea noastră durere din tristul prilej al trecerii la cele eterne a neuitatei noastre fiice, **Veturia Chiril Chirtop,** le trimitem adânc simțtele noastre mulțămite.

Familia Dr. Chirtop.

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN
Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanția până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efeptuiesc gratis. Celor din provincie se efeptuiesc lucrările în aceeași zi.

ECONOMIE.

Exportul de carne al României în Ungaria. Din București se anunță: Dl Dr. Balkanyi, secretarul asociațiunii comercianților din Budapesta, a sosit în Capitală, spre a studia cu deamănuntul mijloacele de care dispunem în vederea exportului de carne tăiată în Ungaria.

Dl Dr. Balkanyi a fost primit Marți în audiență de dl Emil Costinescu, ministrul finanțelor.

Ieri s'a prezentat la Camera noastră de comerț, unde a fost primit de dl Chr. Staicovici, secretarul Camerei, cu care s'a întreținut mult timp asupra chestiunilor economice la ordinea zilei, și în special asupra punctului care face obiectul venirii sale în România; apoi a vizitat noul palat al Camerei de comerț.

După aceea dl Chr. Staicovici a condus pe dl Dr. Balkanyi la sindicatul agricol »Ialomita«, unde dl Dr. Balkanyi a avut o lungă întrevedere cu dl Gh. Christodorescu, secretarul aceluși sindicat, precum și cu principalii membri ai acestei asociațiuni.

Adunări economice. Am anunțat zilele trecute că dl Vasile C. Osvadă, directorul »Reuniunii proprietarilor de vite« (Orăștie) va ținea o serie de adunări.

Dumineca trecută s'a ținut cea dintâi adunare în Caransebeș. Popor și inteligenți din loc și jur au ascultat cu drag cuvintele d-lui V. C. Osvadă, despre tovarășii peste tot și despre »Reuniunea proprietarilor de vite« indeosebi, precum și ale d-lor Tr. Iarca și Teod. Vulpe, funcționari ai Reuniunii, toți străduindu-se a povăui poporul nostru cum ar putea țesei mai bine din robla economică în care geme!

După amiază dl V. C. Osvadă a ținut despre tovarășii o prelegere deosebită teologilor și pedagogilor în seminar. Iar sara dl Iarca, tot acolo, prelegere specială despre asigurarea vitelor. Toți tinerii — cu vrednici lor profesori, — a pus în vedere, că în vacanțe să vor face în satele lor adevărați apostoli ai acestor idei economice nănațoase!

A doua zi (la Arhângeli) dl Osvadă a fost în Mehadia, dl Iarca în Făget și dl Vulpe în Topoloveșul mare, — urmând aceeași apostolie a tovarășilor.

Ieri, Joi, dl Osvadă a fost în Blaj.

Posta Redacției.

P. P. (Boian). V'am mai răspuns odată în numărul 233. — Bucur-Ghiboi în curînd nu va putea să-și reia prebegiile. Să-i dăm deci pace.

A. L. (Gherla). Vă recomandăm »Reclam's Univer-sum«, apare la Lipsca, odată pe săptămînă. Prețul 4/20 fil. pe 3 luni. Cereți numere de probă.

Redactor responsabil: **Iuliu Giurgiu.**
»Tribuna« Institut tipografic, **Nichia și cona.**

Aviz pentru sănătate!

Azi, când s'a pus în circulație atâtea medicamente numite miraculoase, dar, care tind însă numai la despoierea publicului, ne bucurăm, că putem atrage atențiunea on. public asupra preparatelor pe cari, ca și serul Drului Erlich, a profesorului berlinez, contra molipsirii singelui, medicii le întrebuințează cu succes și pentru aceea și Exc. Sa ministrul de interne a permis punerea lor în circulație. Preparatele acestea se numesc:

Șpiritul Inda și Unsoarea Inda

despre cari rezista »Kir. Természettudományi közlöny« în Nrul 171 scrie următoarele: »In Ardeal în riul Olt crește un soi de burete mai cu seama lipit pe iazuri, care în comitatul Treiscaunelor din vremuri străvechi se folosesc cu succes contra durerilor reumatice și podagrei și care se pregătește, la ordin medical, în farmacia lui **Balázsovich Sándor,** din Szepsiszentgyörgy și care se pune în circulație în întreagă lumea sub numirea de **Șpirit Inda și Unsoarea Inda.** Din experiență pot spune că succesul e sigur.«

Dr. Stefan Szász.

Pe baza experiențelor proprii și a vindecărilor succese **Șpiritul Inda și Unsoarea Inda,** le recomandăm călduros pentru alinarea durerilor reumatice și de nervi, pentru-că în scurtă vreme i-se obsearvă urmările vindecării.

Dr. cont. Vilma Hugonnay, Dr. Ludovic Rózsaffy, medicul șef al poliției reg. ung. de stat în Budapesta, Dr. Iuliu Tóthfalussy, medicul șef al căilor ferate reg. ung. din Budapesta, Dr. Rudolf Kálay, medic șef director de spital în Nyiretyháza, Dr. Iosif Szekeres, medic șef, dir. de spital în Nagykanizsa, Dr. Geza Hajniss, profesor priv. de univ. în Budapesta.

Dacă locul mi ar permite am putea să mai amintim numele multor medici renumiți, cari toți dovedesc, că **Șpiritul Inda și Unsoarea Inda,** sunt singurele preparate vindecătoare extern contra reumei, podagrei, durerii de membre, durerii de cap, boalei de nervi, junghiușilor în oase, mîncărimei, iar intern contra lipsei de apetit, de gât, și contra răgușelei. **Unsoarea Inda** se folosește numai extern și costă 2 cor. **Șpiritul Inda** se folosește atât extern cât și intern și o sticlă mare costă 2 cor., o sticlă mică 1 cor. În rubrica aceasta a avizului sanitar în fiecare săptămînă vom publica părerea medicilor despre medicamentele cari sau dovedit de bune și a căror folosință o recomandăm cititorilor noștri. **Șpiritul Inda și Unsoarea Inda** le pregătește **Balázsovich Sándor,** farmacie la »Coroana« în Szepsiszentgyörgy de unde pentru 6 coroane se trimite franco în orice parte 3 porțiuni. Se capătă preste tot locul!

Au apărut:

Dicționarul Român-Maghiar

prețul 6 coroane și

Dicționarul Maghiar-Român

de Ioan Gheție, prof. gimn.

prețul 10 coroane — portul poștal.

Se poate procura la autorul Ioan Gheție, profesor gimnazial în Năsăud (Nászód).

Dentist în Cluj.

NAGY JENŐ

:: specialist pentru dinți artificiali fără pod în ::
CLUJ-KOLOZSVAR.

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plătire în rate pelângă garanția de 10 ani.

Dentist în Cluj.

AVIZ!

O domnișoară română orfană, bine educată cu moral esemplară și exterior simpatic, caută aplicațiune lângă o doamnă în etate ca damă de conversație sau asemenea ocupațiune. Poșede în grai și scris limba română și maghiară, știe coasă, croi și lucrul de mână. Condițiuni modeste. Informațiuni pe calea administrațiunii acestui ziar.

»Cassa de păstrare« (reuniune)
în Săliște.

AVIS!

Se construiește pentru stabilimentul electric cu mașină de vapor și cu motor de păcură (60 HP) ce se va construi în Săliște, în primăvara anului viitor 1911, un

conducător de construcție

care e în stare după terminarea construcției să primească conducerea tehnică a stabilimentului.

Se reflectează numai la o putere de lucru rutinată și energetică, care e esertă în special în tehnica electrică și de mașini și coalificată pentru de-a conduce în mod de sine stătător mașineriile din stabiliment.

Acceptarea se face, după terminarea construcției și punerea în lucrare a stabilimentului, deocamdată în mod provizor pe un an. La caz de convenire reciprocă respectivul va fi aplicat în mod definitiv.

Oferte, cu dovezile de coalificare, cu indicarea ocupațiunii de până aci, a etății și a pretenziunilor de retribuțiune, sunt a se adresa până în 15 Decembrie a. c. st. n. la **Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște (lângă Sibiu).**

Direcțiunea

RICHARD KRAMER

arhitect diplomat

BISTRIȚA - BESZTERCZE.

Planuri și preliminar de cheltuieli, la dorință se trimit gratuit și porto franco.

ANUNȚ.

Caut aplicare la vre-un domeniu mai mare, mă pricep în toți ramii economiei și grădinarului. Știu să fac școală de altoi de vie după sistemul cel mai nou. Plată după învoială.

Zamfir Pârnevan, econom,
Maria-Radna No 45.

CROITOR ROMÂN.

Am onoare a aduce la cunoștința onoraților domni, preoți și învățători, precum și întregului public român, că mi-am deschis în **Pâncota (Pankota)** Str. Principala o

croitorie modernă

unde pregătesc totfelul de haine bărbătești, precum: saloane, sacouri, paltoane ușoare și de iarnă, pardesiuri etc. Mai departe efeptuesc și prenoesc: **odăjdii bisericești** precum: prapori, patrafiri, reveren și a.

R. gând binevoitorul sprijin al on. public român, semnez cu deosebită stimă:

Gheorghe Drăgălina,
croitor.

Serviciu conștiințios!

De vânzare sau de arândat

dela 1 Ianuarie 1911 este fosta proprietate a defunctului avocat I. Popa de 7 Jug. catast. situată lângă parcul orașului **Meduș.** formând un trup, compus din vie, grădină de pomi fructiferi, parc și pădure cu villă, 4 camere, bucătărie, grajd, șopron, pivniță etc. A se adresa D-lui **Victor Roman** Strada Romană 187, București.

Societatea pe acții
Holandeză

pentru asigurarea vieții.

(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)
Amsterdam.

Direcțiunea pentru Ungaria:
Budapest, Hollandi-udvar,
(palatul propriu, Piața Kalvin, Strada **Baross** și **Calea Üllői-ut.**)

La finea anului 1909 au fost sumele **asigurate**

peste 358 milioane Cor.

Suma totală rezervei premiilor 107 mill. 216 324-96 Cor. A plătit asigurațiilor până în prezent 96 mill. 370.016-33 Cor.

Premiile cele mai ieftine.

Prospecte sau alte deslușiri dau cu plăcere Direcțiunea pentru Ungaria în **Budapest** și reprezentanții societății din țara întreagă precum și

Direcțiunea pentru Ardeal:

Fritz Prediger jun. Brașov, Str Neagră 14,
și **Agentura pentru Sebeșul-săsesc (Szászsebes)** și jur:

Ioan Pavel și Heinrich Schunn, învățători.

Mașini de cusut pentru trebuițe casnice sau industriale, de cea mai bună fabricație.

biciclete și gramofoaane

se pot cumpăra cu prețuri moderate și plătite în rate favorabile la

Bodor Béla

magazin de mașini de cusut și biciclete în

Făgăraș, Str. Honvéd Nr. 11.

Fabricația cea mai bună de

PIELE

și de **fălpi**, fabricația proprie de **partea de sus a ghetei**, în asortimentul cel mai mare, cu toată scumpetea se găsesc cu **prețurile cele mai ieftine** în magazinul de pele al lui

Gyöngy Sándor
BUDAPEST III., Tavasz-u. 1.

Distins cu diploma de recunoștință în anu 1904.

Catalogul ilustrat a prețurilor **gratuit.**

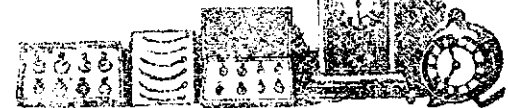

JOHAN GENSTHALER

giuvaergiu și clasornicar,
în **Orăștie. Szászváros.**
Filială în **Szászsebes.**

Vânzare de juvaere, de aur și argint și ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate.

Să fac orice reparatură de juvaere și ceasornice de aur, repede și ieftin. Serviciu conștiințios.

F. Stoiber

mănușer

Heltauer-g 57. SIBIU. (Nagyszeben.)

Mare depozit de mănuși de piele glacé, svedeză, nappa și alte pieluri fine. Dantele de mătăsă și zăbranic, mănuși. Totfelul de bandage pentru hernie simple și duble, diverse centurione de tot felul, bandagii, apoi ciorapi de bărbați și de femei și ruf. Aparat pentru îndreptarea coralului plăcopii și fete, cordoane

pentru bărbați, dela cele mai simple până la cele mai fine, irigatoare, mănuși de cauciuc, jerturi de cauciuc și perinute de cauciuc pentru călătoria în tren, ciorapi de cauciuc, dferite articole igienice de cauciuc din Franța pentru bărbați și pentru femei. Toate

fiind numai de calitatea cea mai bună și în prețurile cele mai ieftine. — Moașele au prețul redus!

!! Su-prindere mare !!

Nicicând o ocaziune mai bună în viață. **600 buc. numai 3 80 Cor.**

Un clasornic »Anker« aurit, precis, cu lanț pe lângă garanția de 3 ani, 1 cravată modernă de mătăsă pentru bărbați, 3 batiste fine, 1 inel »omir bil, cu imitație de perla, pentru bărbați, 1 garnitură elegantă de bijuterii pentru femei, care constă: din un șir elegant de perla orientală, 2 brățare elegant p. femei, 1 păreche cercei cu copcie patentă, 1 oglindă admirabilă de buzonar p. femei, 1 b. portmonea de piele, 1 pereche nasturi p. mănușer, double de 3 carate, cu copcii patente, 1 album foarte elegant p. cărți postale ilustrate, cu regiuniile cele mai frumoase din lume, 3 obiecte oarte hazlii, deopotrivă p. tineri și bătrâni, 1 pistolar de amor foarte p. activ p. bărbați și femei, 29 buc. despre obiectele de corespondență necesare în economia de casă. Toate acestea și clasornicul care singur ajunge suma, numai 3 cor. 80 fil. Se capătă pe lângă ramburs dela magazinul principal de expediere din Viena.

Ch. Jungwirth, Krakau, No B44.

NB. La comanda de 2 pachete se dă gratuit un briciu englez calit I. Pentru articlii ce nu convin restitul banii.

Blănării!!!

precum: boauri (muff)
tocuri de picioare,
Jachete, după croiu
englez și francez. ber-
letuieți cu lână, etc.
reparări și tran-
sformări bune și
ieftine se pot câștiga la

Nicolae Gruția,

blănar
Temesvár-Jósefstadt,
Bem-u. No. 23.

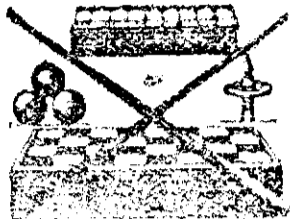
Krämer Károly

strungar

Făgăraș, Apaffy-utca Nr. 2.

Primește spre efectuare și reparare toate lu-
crurile ce aparțin acestei branșe, și reco-
mandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în
orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare totfelul de
articli pentru fumători, ghergheturi pen-
tru lucrul de-

mână etc. etc.
Comandele din
provincie se exe-
cută prompt și cu
cea mai mare pun-
tualitate.

Obiectectele ad-
mirabile.

**Oltoiuri
de
struguri**

expediază,
garantând de sol
viță americană

netedă și cu rădăcini, precum și în diferite soiuri
recunoscute de trainice asortiment bogat;

Kuküllömenti első szőlőoltvány-telep

proprietar: **Caspari Frigyes,**

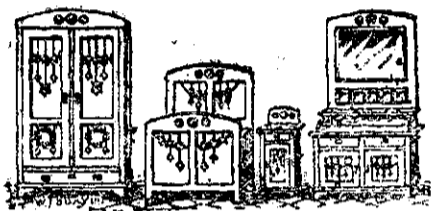
Medgyes 16. sz. (Nagyküküllő megye).

== Poffii și cereți prețuri curente ilustrate! ==

Din prețul curent se pot celi scrisori de recono-
ștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce do-
resc să comande pot cere mai întâi informațiuni
dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris,
despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.

Schuster Ferencz

măsar pentru zidiri și mobile în
Temesvár-Erzsébetváros, Korona-u. 18.

Execută după planuri proprii sau străine
mobile

pentru dormitoare, prânzitoare și sa-
loane precum și aranjamente pentru
cancelarii și prăvălii cu prețuri moderate.

**Darurile de nuntă cele
mai potrivite!**

Foarte mare asortiment de sticle,
porțelană, maiolică, alpaca de
Berador', articli de argint Alpaca
lampe, tacâmuri de masă paten-
tate, sticlării pentru o'elleri,
păhare pentru beere și vin, în
cadru de icoane. Arzătoarea
Wolfram cu 70% economisire

Comandele din provincie se
execută prompt și conștiințios

HECKER și KLUDSZKY

urmașii lui Kaufmann Jakab

prăvălie de sticlării și porțelană
Lugoș, Str. Széchenyi 11.

(Vis-à-vis de fotograficul Naschütz.)
Telefon Interurban No 224. —

Zaharie Bărsan:

**Impresii
de Teatru
din Ardeal**

à 2 cor.

(10 fileri porto)

: Se poate că-
păta la Librăria
Tribunei Arad.

Atelierul cu instalații
electrice pentru cușite
și točilărie — a lui
HUBERT GYÖRGY
Budapesta, Str. Váci 67.

— Se recomandă pentru
ascuțirea și repararea
de foarfeți, cușite, brice și
tesacuri de bucătărie în
condiții ireproșabile și pr.
Mare depozit de unelte
și utensilii pentru barbieri,
ca foarfeți, brice și cu-
rele de ascuțit etc. etc.
Pentru barbieri se ascut
două brice pe gratis dacă
trimiți 12 decodată. —

NAGYIVÁN ANTAL găitănar
SEGHEdin — SZEGED, Zrínyi-utca 2.

Am onoarea să aduc la
cunoștința p. l. publice că
mi-am asortat atelierul
conform cerințelor mo-
derne și sunt în plăcuta
poziție ca să pot susține
concurența cu orice fab-
rică din capitală, irdeosebi

atrag atențiunea asupra:

impletitorilor, ciucurilor și decorațiilor
pentru mobile și prapori, de asemenea
orice ciucuri, decorații, și masturigă-
tane pentru uniforme de cea gală în mai
splendidă execuție. —

Vanzătorilor li se dă rabat.
Informațiuni prin scrisori
la cerere se dau îndată.
Comandele din provincie
se execută repede și pr.

JOSEF JIKELI, Sibiu, str. Cisnădiei Nr. 47. — Telefon Nr. 190.

neguțătorie p. articli de sticlă, porțelan și metal; fărufuri și bilde
înflorate, rame p. icoane, globuri și lămpi, oglinzi țigle de sticlă.

Recomandă scule bisericești:

Cupă și vas de botez; Potire ar-
gintate și pe dinăuntru aurite;
Cădelniță; Căldărușe pentru apă sfințită;
Candele de părete de bronz; Candele argin-
tate; Cruci; Sfeșnice de altar și Candelabre.

Ieftin de tot: Candelabru aurit,
pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt-de-lemn și glob

de sticlă roșie cu prisme de sticlă cu tot K 43 —
— La dorință servește cu catalog gratis și franco. —

Premiat la Paris la anul 1908 cu diplomă
de croitor.

Fanta István croitor de haine
bărbătești în
Cluj—Kolozsvar, Szentegyház-u. No 1.

Își recomandă

**atelierul de croitorie
pentru bărbați**

corespunzător cerințelor moderne de
azi, unde se vând cele mai moderne
materii de haine din țară, scoțiene
și engleze. Pregătește cu prețuri ieftine
pardesii, paltoane ușoare și
de iarnă, precum și cojoace (bonzi)
pentru oraș, ș. a.

Din gură 'n gură merge vestea bucuroasă de Crăciun că
renumitul atelier fotografic **ERVIN KARGER, Lugoș** Strada
Bisericii

deja numai pentru 8 cor.

execută după oricare fotografie:

Înmăririi de platină în mărime naturală (Passepartout) ca cadourile de
Crăciun. —

Surprindetivă părinții!

Surprindetivă copiii!

Măsură: 30×40 cm. numai Cor. 8.—, mărimea II-a 50—60 cm. numai
Cor. 15.—, mai mare decât mărimea naturală 64×100 cm. numai Cor. 20.—

Renumele firmei mele garantează lucrările artistice; numai lucrări de artă!!

Lucrări slabe sunt excluse!

Expediare de 2 ori în 48 ore!

Serviciu prompt și conștiințios. Lucrările neconvenabile să mi-să retrimiți.

Atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobire
alezitor și fabrica de pietrii monumentale

ERSTENBREIN TAMÁS ES TARKA sculptor și m
teștră piatră

Atelierul central și magazinul **KOLOZSVÁR, DÉZSANA-U. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate
propriu din marmoră, labrador, granit,
sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.

Biroul Central:

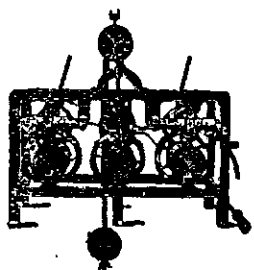
Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

Geasornice de turn

pentru palate, case comu-
nale, fabrici, locuțe private
regulează și aranjază mai favorabil:

Müller János,

Succesorul lui Mayer Károly
dela prima aranjare cu vapor
a fabricii de oroloage din :

Budapesta, VII., Tököly-ut 52.

(Casa proprie)

Cataloge și specificări de prețuri trimit gratis și franco.

Cu punerea frigului

toți se îngrijesc de câștigarea celui mai ușor mod de
încălzit și zădarnic ai lemne multe, dacă cuptorul
ți-e rău, pentru că cu un cuptor bun se economisește

50% de lemne.

Deci, da a voreși să ai

Cuptor bun pentru încălzit

cu lemne sau cărbuni, să binevoiești a ostent până
la feraria lui

Pöhm János

vs-ă vis de statua martrilor, unde pe lângă prețu-
rile cele mai moderate poți capăta cupoarele cele
mai bune și mai frumoase.

Magazin stabil bogat asortat cu

mașini sistem „John”
pentru spălat cu aburi

cu cari se economisește 75% timp de
lucru și material de încălzit.

Dacă voți să cumpărați mezeluri și șuncă
— din loc curat și pregătite gustos —

Să vă adresați:

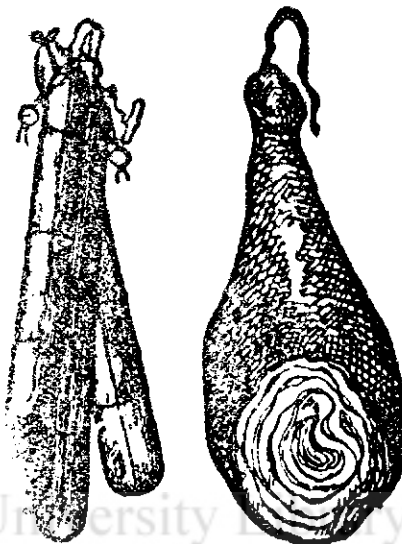
către fabrica de măcelărie și cărnărie cu putere
electrică (fond. în a. 1879) a lui

LÁSZLÓCKY TESTVÉREK

CLUJ—KOLOZSVÁR, Mátyás király tér 23. (Iparospalota)

unde se pot căpăta zilnic următoarele mezeluri:

Pariser — — —	Cârnaș șuncă — — —	Galantin de mai — — —
Crinolin — — —	Rollni șuncă — — —	Masaic — — —
Extra — — —	Rosesc — — —	Picior umplut — — —
Caș de carne — — —	Rollut rusesc — — —	Mortadella — — —
Caș cu mă eș — — —	Paranen — — —	Gotha — — —
Cârnași p. vâ-ători — — —	Măieș rece — — —	Mensel — — —
Cârnași cu sl. p. vânăt — — —	Caș rece de măieș — — —	Caș de limbă — — —
Șa amă de vavă — — —	Pastete de mai — — —	Sângerete cu slăină — — —
Pastete de sânge — — —	Rollni de pept — — —	Limbă umplută — — —
Caș de porc I — — —	cu feturi umflături ș a. — — —	Rollni de carne — — —
Caș de porc II — — —	cu sânge, mai, limbă. — — —	Galantin de v țel — — —
Cași de ur chi — — —	Tortă de carne — — —	Pastete de ciuperă — — —
Cartaboș n gru — — —	Cracovean — — —	Pastete de mai de găscă — — —

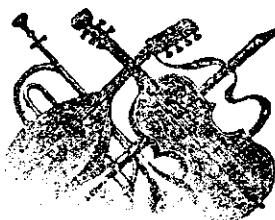
Comandele, atât cele din pro-
vință cât și cele din loc, se
execută prompt și în calitate
neexceptionabilă,

Recomandăm preparare pro-
pria, precum și șunce de Cașovia
și Praga, carne fină, slănină
albă, afumată, ardeată, fiartă și
pentru unsoare și unsoare proas-
petă de porc.

Cărnuri proaspete, ș. a.
carne de vită, de vițel mare și
sugător zilnic carne de porc
și de miel din neața dela orele
6—1 și d. a. dela, 3—8^{1/2}.

Babós Béla fabricant de instru- mente muzicale în

Sibiu, (Nagyszeben) Piața-mică 24.

Unicul fabricant în Sibiu.

Cel mai ieftin și cel mai
bun depozit de cumpărat
pentru orice instrumente,
precum: violine, țitere,
clarinete, harmonice,
și orice instrumente
de suflat din alamă, etc.

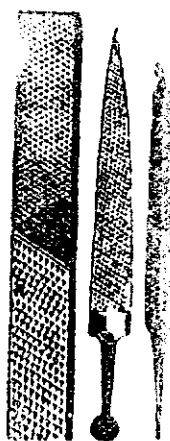
Cele mai bune și mai efine corzi de violine Mare depozit de
Gramofoane (indiferent mărim), (recomandă și Scala Record.
Mare asortament de plăci pentru gramofoane cu prețuri ieftine
Comandele se efectuează prin trimiteră banilor înainte sau prin
rambursă. Reparaturile se execută artistic și cât se poate de prompt.

• S E I N M I K L Ó S •

— fabrică de tăiat pile

Oradea mare Nagyvárad.

Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comer-
ciantilor atelierul său de tăiat
pile bine aranjat unde se pregătesc
pile mici și mari din țel varsat
de prima calitate etc. Păimște spre
scobire pile mici și mari vechi cu
pețuri ieftine.

— Replanațivă vîlle cu altoi dela firma romană! —

Altoi de vie!!

Calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină.

— Se află de vânzare la —

„MUGURUL“ însoțire economică-comercială Elfsabetopole (Erszébetváros, Kiskükülő vm.) material disponibil în altoi peste două (2) milioane școalele de altoi n'au fost atacate de peronospora, altoi desvotați la perfecțiune. La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni pătirea pe 10 ani cu interese de 70%. La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

Insoțirea primește gratis elevi pentru învățarea altoitului și a manipulării școalei de altoi.

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Trimiteți băști în cerșul practic de altoi.

Numai altoi binei calitate distinsă!

GYULAY KÁROPY

atelier modern de fotografie artistică

:: Timișoara—Temesvár, (Josefstadt) ::

Strada Hunyadi Nr. 5. — (Lângă Casina Déavidéki).

Efectuește: Tot-felul de fotografii. Picturi în olei. Acvarele. Pasteluri. Platinolie. Inmăriri după orice fotografie, în cel mai modern stil artistic.

Cu plă-
tire în
rate!

Arme de vânătoare și revolvere

mare asortiment la **Ioan Kalenda,**
Oradea-mare (Nagyvárad) lângă biserica Holdaș.
Telefon în legătură cu întreg comitatul 245.

— Prăvălie Nouă! —

MARE MA-ICOANE ȘI CADRE PENTRU GAZIN DE: ICOANE ȘI CADRE ICOANE.

Unicul specialist în cadrare de icoane.

Arad, Strada Salacz Gyula No. 3.

În atelierul propriu efectuează cu punctualitate încadrarea icoanelor. Primesc pe lângă prețurile cele mai moderate tot-felul de lucrări în bransa aceasta.

Lucrările de sticlărie se execută prompt.

Rugând binevoitorul sprijin sunt

Cu stimă: **Freimann József.**

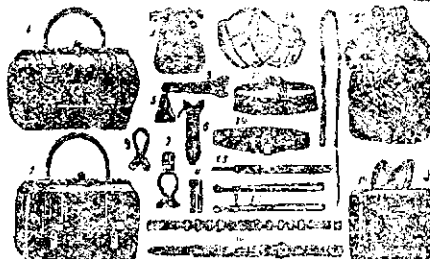
— Prăvălie Nouă! —

G. Orendt & W. Feiri, curelari, senari, și negustori de geamantane în Sibiu — Nagyszeben, Heltauergasse 45.

Se recomandă pentru pregătirea lucrărilor de trăsuri, șele și călărie deasemenea geamantane și genți.

Avem în depozit tot felul de articoli pentru vîlle, fumat, sporturi și excursii, pe lângă prețuri convenabile.

Recomandăm pe urmă cei mai buni jampari de piele, fabricație proprie, pentru civili și militari, cari stau arăns lipite de picioare, deasemenea curele pentru mașini. Prospect de prețuri se trimite gratis și franco referindu-vă la ziarul nostru.

● Artefactele de Granit ●
● și peatră de Var. ●
Knott József, Majdán.

● Prima fabrică Lugoșană de Cement și ●
● Intreprindere pentru lucrări de Beton. ●
● — Intreprinzător de clădire. — ●
● — Telefon nr. 119. — ●
● Cancelaria Fabricii de Cement și clădire: ●
LUGOȘ, str. Buzlașului, vis-à-vis de casa vamei.

● Artefactele mele sunt aranjate cu ●
● cele mai nouă mașini sarmatoare, ●
● prelucrătoare și lustruitoare de ●
● peatră și întreprind ori-ce lucrări ●
● de pietrărie în granit sau în ●
● platră de var. Pe comande furnizez ●
● în cel mai scurt timp pietrii și lespezi ●
● de peatră prelucrate. Lucrări de ●
● sculptorie se pregătesc după desem- ●
● nuri cu cea mai mare punctualitate. ●
● Furnizez: bolovani, peatră cloplită, ●
● prund de granit și sfărîmături de ●
● granit pentru prunduire de drum, ●
● precum și la tot felul de lucruri de par- ●
● dositor, pietrii de acoperit și marginit. ●

Mașini de scris IDEAL și ERICA

Gramofone

Mașini de cusut VERITAS

(fabricație proprie) deasemenea cele mai solide părți constitutive: panglici de culoare, hârtile de copiat, ace, plăci etc. se găsesc la

specia listul: **Barthelmie György**

Brassó, Weisz M.-u. 23.

Cel dintâi și cel mai bine asortat atelier — mehanic din Transilvania. —

Atelier pentru reparat mașini speciale de scris, de ori-ce sistem și fabricație, deasemenea aparate mehanice fine etc.

Școală de scris cu mașina.

